

Φῶς ἀπὸ τὰ βάθη τῶν αἰώνων

ΤΕΥΧΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ

1953

Ο ΟΜΗΡΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ
"ΟΥΣΚΟΥΔΑΜΑ ΘΡΑΚΗΣ,,

Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ Θ' Τόμου τῶν Θρακικῶν

«Ἀσφαλῶς ἡ ἀρχέγονος ἑλληνικὴ γλῶσσα
ὑπῆρξε ἡ ἀρχή, ἡ ρίζα καὶ ἡ μήτηρ τῶν γλωσσῶν
τῶν ἀρχαίων λαῶν, ἡ δὲ Ἑλλάς ἡ ἀρχαιοτάτη
κοιτὶς τοῦ πολιτισμοῦ».

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ Ι. Λ. ΑΛΕΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

1937

Φῶς ἀπὸ τὰ βάθη τῶν αἰώνων

ΤΕΥΧΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ

Ο ΟΜΗΡΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ
“ΟΥΣΚΟΥΔΑΜΑ ΘΡΑΚΗΣ,,

Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ Θ' Τόμου τῶν Θρακικῶν

«Ἀσφαλῶς ἡ ἀρχέγονος ἑλληνικὴ γλῶσσα
ὑπῆρξε ἡ ἀρχή, ἡ ρίζα καὶ ἡ μήτηρ τῶν γλωσσῶν
τῶν ἀρχαίων λαῶν, ἡ δὲ Ἑλλάς ἡ ἀρχαιοτάτη
κοιτίς τοῦ πολιτισμοῦ».

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ Ι. Λ. ΑΛΕΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

1937

Κ.Β.Καλλινίκος

ΑΦΙΕΡΟΥΤΑΙ
ΤΩ ΕΚ ΘΡΑΚΗΣ ΛΕΙΜΝΗΣΤΩ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΩ ΣΤΑΜΟΥΛΗ
ΑΝΔΡΙ
ΦΙΛΑΡΧΑΙΩ ΚΑΙ ΦΙΛΟΠΑΤΡΙΔΙ
ΜΕΓΑΛΩ ΕΥΕΡΓΕΤΗ ΤΩΝ «ΘΡΑΚΙΚΩΝ»
ΚΑΙ ΠΟΛΥΣΕΒΑΣΤΩ ΗΜΕΤΕΡΩ ΦΙΛΩ

Ο ΟΜΗΡΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ
«ΟΥΣΚΟΥΔΑΜΑ ΘΡΑΚΗΣ»*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

«Οἱ περὶ τὴν Θράκην καὶ Ἰωνίαν
οἰκοῦντες, Ἑλλάδος ἐσμέν ἔκγονοι»
(Αὐτοκράτωρ Ἰουλιανός)

«Καὶ ἦν ἡ Γῆ χεῖλος ἔν
καὶ μία φωνὴ πᾶσι»

(Ἁγία Γραφή)

Ὡς τίτλον τῆς παρουσίας μελέτης ἀνεγράψαμεν τὴν λέξιν «Οὔσκου-
δάμα» διότι ἐξ αὐτῆς λαβόντες τὴν ἀφορμὴν ἀνεύρομεν ὀλόκληρον κό-
σμον χρυσολαμπῆ σκοτισθέντα ἀτυχῶς ἐπὶ αἰῶνας, καὶ ἤδη πάλιν μετὰ
χιλιάδας ἔτη ἀναλάμποντα ἐν τῷ ἱστορικῷ ὀρίζοντι.

Τί σημαίνει ἡ λέξις Οὔσκουδάμα; ὁ ἐλλόγιμος συγγραφεὺς τῆς
ἱστορίας τῆς Θράκης κ. Κωνσταντῖνος Κουρτίδης ἐν τῷ ἐκλεκτῷ αὐτοῦ
ἔργῳ περὶ τῆς Θράκης γράφει σχετικῶς: «Ἡ Οὔσκουδάμα εἶναι παναρ-
χαία Θρακικὴ πόλις, φερομένη ὡς πρωτεύουσα τῶν βασιλέων τῶν Ὀδρῶ-
σῶν» καὶ προστίθῃσιν ἐν ὑποσημειώσει¹⁾ «Ἡ λέξις Οὔσκουδάμα εἶναι
Θρακικὴ, σύνθετος Ο ὕ σ κ ο υ - δ ἄ μ α· ἡ Θρακικὴ λέξις δάμα εἶναι
συγγενὴς πρὸς τὴν Σανσκριτικὴν d a m a, τὸ περσ. dam, τὸ ἐλληνικὸν
δῶμα καὶ τὸ λατ. domus, σημαίνει πόλιν, τόπον, φρούριον.

«Κατὰ ταῦτα Οὔσκουδάμα εἰς τὴν θρακικὴν γ λ ῶ σ σ α ν θὰ ἐση-
μαινε πόλιν, ἢ φρούριον τοῦ Οὔσκου, ὅστις πιθανῶς ἦτο ἀρχαιότατος
δυναστῆς ἢ ἥρως Ὀδρύσης· ὁ Προκόπιος περὶ Κτισμάτων ἀναφέρει ἀνά-
λογον τούτου τὸ φρούριον Βάσκου ἐξ ὀνόματος πιθανῶς ἄλλου τινὸς
ἥρωος ἢ δυναστοῦ Ὀδρύσου. Παρβλ. καὶ Ἀσαφειδάμα πόλις Συρίας
(Πτολ. Γεωγρ. Γ. σελ. 976). Ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς γράφει πάλιν: «Δομέαν

* Ἡ παρούσα ἀποτελεῖ τὸ Πέμπτον Τεῦχος τῆς μελέτης «Φῶς ἀπὸ τὰ βῆθη
τῶν Αἰώνων».

1) Κ ο ν σ τ α ν τ. Γ. Κ ο υ ρ τ ῖ δ ο υ, ἱατροῦ, «Ἱστορία τῆς Θράκης ἀπὸ
τῶν ἀρχαιότατων χρόνων μέχρι τοῦ 46 μ. Χ.» τόμος Πρῶτος σελ. 158 σημ. 1.

θρακική επίσης λέξις, γνωστή ὡς δάμα = πόλις, φρούριον, οἶκος, τόπος, ὡς Οὐσκουδάμα, Ἀφουσειδάμα κτλ. Τὸ θρακικὸν δάμα εἶνε συγγεινὲς μὲ τὸ ἑλληνικὸν δῶμα, δόμος, τὸ Σανσκρ. dama τὸ λατινικὸν domus καὶ τὸ Περσ. dam ἐκ τούτου καὶ δομαῖος, δ ο μ έ ο ς, — έα = κάτοικος, ἡ καταγομένη, τὴν πατρίδα ὄθεν Ἀραζέα δομέαν = ἡ Ἀραζία τὴν πατρίδα, ἡ ἐξ Ἀραζου (πόλεως) καταγομένη¹⁾).

Ὁ δὲ ἀείμνηστος Γεώργιος Ἰακ. Λαμπουσιάδης εἰς τὴν μελέτην αὐτοῦ «Τρεῖς ἀνέκδοτοι Μελέται περὶ Ἀδριανουπόλεως»²⁾ γράφει: «ἐν τῷ μέσῳ τῆς Ἐριβόλακος Θράκης παρὰ τὴν συμβολὴν τῶν τριῶν μεγάλων αὐτῆς ποταμῶν Μαρίτσα, Ἄρδη, καὶ Τούντζια, ὑπῆρχε μικρὰ πόλις, ἣτις ἐκαλεῖτο Ὀρεστίας καὶ Ὀρέστεια. Τὴν κτίσιν τῆς πόλεως ταύτης ἡ παράδοσις ἀνάγει εἰς τὸν μεγαλύτερον υἱὸν τοῦ πορθητοῦ τῆς Τρωάδος Εὐρυκρείονος Ἀγαμέμνονος Ὀρέστην... ἔτεροι καὶ οὐχ' ἥττονος σπουδαιότητος σοφοὶ ἰσχυρίζονται, ὅτι ἡ Ἀδριανούπολις τὸ πάλαι ἐκαλεῖτο Οὐσκουδάμα. Ἀλλ' ἐνῶ τὸ ὄνομα Ὀρεστίας εἶνε ἑλληνικώτατον, ἀνάγον τὴν ἀρχὴν εἰς ἓνα τῶν ἐπιφανεστάτων οἰκῶν τῶν πολυχρύσων Μηκυνῶν, τοῦναντίον τὸ ὄνομα Οὐσκουδάμα εἶναι καθαρῶς θρακικόν. Ἀλλὰ τί ἄρα γε ἐσήμαινε; Κατὰ τὸν Μ. Παρανίκαν ἡ λέξις εἶνε σύνθετος ἐκ τοῦ Οὐσκου καὶ δάμα. Τούτων τὸ δεύτερον συνθετικὸν σημαίνει οἶκον (παραβλ. τὸ Σανσκρ. damas, Ζενδικ. dema ἑλληνιστὶ δόμος, λατινιστὶ domus καὶ παρὰ τοῖς ἡμετέροις χωρικοῖς dam) εἰς τὸ ἀ. συνθετικὸν Οὐσκου εἰκάζουν ὅτι σώζονται ἴχνη τοῦ ὀνόματος Ὀρέστου. Τὸ ἐπ' ἐμοὶ ὅμως καὶ τὸ τοῦ Οὐσκου εἶνε καθαρῶς θρακικόν, καθὼς καταφαίνεται ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐν τῇ κάτω Μοισίᾳ Οὐσκου νῦν Ἰσκρ ποταμοῦ, ὅπου βεβαίως ὁ Ὀρέστης δὲν φαίνεται μεταβάς· ὅπως δὴποτε τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι πολλοὺς αἰῶνας πρὸ Χριστοῦ ἐν ἡ σήμερον θέσει κεῖται ἡ Ἀδριανούπολις ἔκειτο μικρὰ πόλις ἣ; ἐλάχιστα σώζονται μνημεῖα, αὕτη δὲ ἔφερε τὸ διώνυμον, καλουμένη ὑπὸ μὲν τῶν Ἑλλήνων Ὀρεστίας, ὑπὸ δὲ τῶν ἐγχωρίων Οὐσκουδάμα. Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 127 μ. Χ. ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Ρώμης Αἴλιος Πόπλιος Ἀδριανὸς περιηγούμενος τὸ κράτος ἐκ βάθρων ἀνέκτισεν αὐτὴν εἰς κάλλος καὶ μέγεθος προήγαγε καὶ διὰ τοῦ ἰδίου Αὐτοκρατορικοῦ ὀνόματος ἐτίμησεν, Ἀδριανούπολιν αὐτὴν καὶ Αἰλίαν ἐπωνομάσας».

Καὶ ταῦτα μὲν εἶπον οἱ σοφοὶ οὗτοι ἄνδρες: ἀλλ' ἔχουσι δίκαιον; Ἀσφαλῶς ἡ πόλις τῆς Ἀδριανουπόλεως δὲν ἔσχεν τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐκ τοῦ

1) «Θρακικά» Σύγγραμμα Περιοδικὸν ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀθήναις «Θρακικοῦ Κέντρου» Τομ. τρίτος σελ. 82.

2) «Θρακικά» ἔτος Α'. τόμ. Α'. 1928 σελ. 282.

Αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ· ἂν πράγματι ὁ Ἀδριανὸς ἀνέκτισεν αὐτὴν, τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι καὶ ἐξ αὐτοῦ ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν, ἄλλως τε ἡ πόλις πρὸ αἰῶνων πολλῶν πρὸ τοῦ Ἀδριανοῦ ἔφερε παρεμφερὲς ὄνομα διότι ἡ ἀρχικὴ ὀνομασία τῆς πόλεως δὲν ἦτο Ἀδριανούπολις ἀλλὰ Δρανούπολις - Ἀδρανούπολις ἢ μᾶλλον Δρινούπολις, ὀνομασία ἣτις εἶνε ταυτοσήμαντος πρὸς τὰς ἄλλας ὀνομασίας αὐτῆς «Ὀρεστίας» καὶ «Οὐσκουδάμα. Καὶ ἀληθῶς ἐν Θράκῃ ὑπῆρχε πόλις καλουμένη Ἀδράνη, τὴν ὁποίαν ὁ Πολύβιος Ἀδρήνην λέγει¹⁾).

Ὅπως ὁ Αὐτοκράτωρ Ἀδριανὸς οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει πρὸς τὴν πόλιν τὴν λεγομένην ἤδη ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων Ἀδριανούπολιν κατὰ σύγχυσιν, οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος Ὀρέστης δὲν ἐγνώρισε ποτὲ αὐτὴν, καὶ συνεπῶς οὔτε ἔδωκε τὸ ὄνομά του, ἀλλ' οὔτε πρὸς τιμὴν αὐτοῦ παρελήφθη, ὡς νομίζει ὁ Ἰωάννης Τζέτζης (1150 μ. Χ.) γράφων:

«Τὸ πρὶν μικρὸν πολίχμιον κλησὶν Ὀρεστιάδα,
ὁ Ἀγαμέμνονος υἱὸς πρὶν ἔγειρεν Ὀρέστης,
ἐκεῖ λουσθεὶς γὰρ ποταμοῖς ἰάθη τῆς μανίας,
ἐς κάλλος τε καὶ μέγεθος ἀνήγειρεν αὐξήσας,
πόλιν Ἀδριανούπολιν, Αἰλίαν ὀνομάσας».

Ἀλλ' ἔγραφεν ἀσύστατα, ἀγνοήσας καὶ αὐτός, ὡς ὅλος ὁ κόσμος τὴν ἱστορικὴν παράδοσιν.

Τὸ λεγόμενον ὑπὸ τοῦ Τζέτζη ὅτι ὁ Ὀρέστης ἐλούσθη εἰς τοὺς περὶ τὴν Ἀδριανούπολιν ποταμοὺς καὶ ἰάθη ἀπὸ τῆς μανίας, ὁ Στράβων ἀναφέρει εἰς τὴν ἐν Ἠπειρῷ Ὀρεστιάδα «Ἠπειρώται δ' εἰσι καὶ Ἀμφίλοχοι καὶ οἱ ὑπερκείμενοι καὶ συνάπτοντες τοῖς Ἰλλυρικοῖς ὄρεσι, Μολοττοῖ τε καὶ Ἀθαμάνες καὶ Αἰθίκες καὶ Τυμφαῖοι καὶ Ὀρέσται, Παρωραῖοι τε καὶ Ἀτιτᾶνες λέγεται δὲ τὴν Ὀρεστιάδα κατασχεῖν ποτὲ Ὀρέστης φεύγων τὸν τῆς μητρὸς φόνον καὶ καταλιπεῖν ἐπώνυμον ἑαυτοῦ τὴν χώραν, κτίσας δὲ καὶ πόλιν, καλεῖσθαι δ' αὐτὴν Ἄργος Ὀρεστικόν».

Ἐχομεν λοιπὸν δύο ἀντικρουόμενας παραδόσεις κατὰ τὴν μίαν, ὁ Ὀρέστης ἐν Θράκῃ ἰαθεὶς ἔκτισε τὴν ἐπώνυμον αὐτοῦ πόλιν, κατὰ δὲ τὴν ἄλλην ἐν Ἠπειρῷ ποία ὅμως σχέσις δύναται νὰ ὑπάρξῃ μεταξὺ Θράκης καὶ Ἠπείρου; φαινομενικῶς οὐδεμία· κατὰ βάθος ὅμως μεγίστη, ἀφοῦ ὡς ἤδη ἀπεδείξαμεν, ὁ ἱστορικὸς κόσμος εἶνε πάντῃ διάφορος τοῦ ὁμηρικοῦ, ὅστις ἦτο στενός, περι-

1) Πολυβίου Ἱστορία Βιβλ. ΙΓ'. 10 Στράβ. Ζ, 319.

λαμβάνων ἀρχικῶς μόνον τὰς Νήσους Κερκύρας-Παξῶν καὶ τὴν ἀπέναντι αὐτῶν Ἡπειρον, παλαιὰν τε καὶ Νέαν, ὡς ἐκαλεῖτο ἐν τῇ Ρωμαϊκῇ καὶ Βυζαντινῇ ἐποχῇ, λεγομένην ἄμα καὶ Ἰλλυρίαν ἐν τῇ στενωτέρῃ γεωγραφικῇ ἐννοίᾳ· καί ἦτις ὀνομασία εἶνε ἑλληνικωτάτη σημαίνουσα ὅτι καὶ ἡ λέξις Ἡπειρος, ὡς εἶνε ἑλληνικωτάτη καὶ ἡ ἄλλη ὀνομασία Ἀλβανία καὶ αὕτη οὕσα ταυτοσημαντος πρὸς τὴν Ἡπειρον. Ἐν ταῖς Νήσοις λοιπὸν Κερκύρα καὶ Παξοῖς καὶ ἐν Ἡπίρῳ, πρέπει νὰ ἀναζητήσωμεν πάντας τοὺς λαοὺς καὶ τὰς πόλεις τὰ ὄρη καὶ τοὺς ποταμοὺς καὶ πᾶν ἐν γένει ὅτι ἀναφέρεται εἰς τὰ ὀμηρικὰ ἔπη, συνεπῶς καὶ τὴν Θράκην.

Περὶ Θρακῶν, τῶν ὀμηρικῶν θρακῶν ἐγράψαμεν ὀλίγιστα ἐν τῷ ἔργῳ ἡμῶν «Φῶς ἀπὸ τὰ βάθη τῶν αἰώνων» Μέρος Γ'. «Ἡ ὀμηρικὴ Ἰθάκη»: ὅτι ἡ Ὀμηρικὴ Θράκη εἶνε διάφορος τῆς ἱστορικῆς καὶ νῦν τοιαύτης· ἡ Ὀμηρικὴ Θράκη κατεῖχε τὰ βορειότερα ἢ Β. Δ. μέρη τῆς Θεσπρωτικῆς Ἡπείρου, συνεπῶς ἦτο ἑλληνικωτάτη ὡς καὶ ἡ Ἡπειρος, μέρη δὲ τῆς Θράκης συνεφαπτόμενα ἦσαν ἡ Τροία ἢ Ὀμηρικὴ, ἦτις μόνον ἐν τῇ Θεσπρωτίᾳ δύναται νὰ κατατοπισθῇ, ἐκεῖ ὅπου καὶ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους ἐποποθετεῖτο, δηλονότι ὅπου κεῖται τὸ νῦν Καστρὶ ἢ Κεστρήνη τῶν ἀρχαίων καὶ ὁ Ἅγιος Βλάσιος ἢ Ἰλιάς· ἐν Ἡπίρῳ ἐπίσης ἢ Παφλαγονία, ἢ Πελασγία, ἢ Καρία, ἢ Φρυγία, ἢ Λυκία καὶ ὄλαι αἱ χῶραι, περὶ ὧν ἀναφέρει ὁ Ὀμηρος ὅτι διετέλεσαν σύμμαχοι τῶν Τρώων· οὗτοι δὲ εἶναι οἱ Θράκες οἱ ἀναπτύξαντες πολὺ πρὸ τῶν ἱστορικῶν χρόνων πολιτισμὸν μέγιστον ὅστις ὑπῆρξεν ἢ ζύμη ἢ ζυμώσασα ὀλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα· καὶ ἡ γλῶσσα τῶν Θρακῶν ἢ χαρακτηρισομένη ὡς βάρβαρος εἶναι ἑλληνικωτάτη, αὕτη αὕτη ἢ πρωτόγονος προομηρικὴ γλῶσσα, ἢ μήτηρ τῆς Ὀμηρικῆς γλώσσης, καὶ ὄλων τῶν γλωσσῶν τοῦ ἀρχαίου κόσμου. Σανσκριτικὴ, Ζενδική, Αἰγυπτιακὴ, Σουμεριανή, Ἑβραϊκὴ, Ἀραβικὴ καὶ ἐν γένει πᾶσαι αἱ Ἰνδοευρωπαϊκαὶ καὶ Σημιτικαὶ λεγόμεναι γλῶσσαι εἶναι κλῶνοι, βλαστοί, τέκνα τῆς ἀρχηγόπου Ἑλληνικῆς-Θρακικῆς γλώσσης, τῆς σωζομένης ὁπωσδήποτε ἔτι εἰς πλεῖστα μέρη τῆς Ἑλλάδος, καὶ φερούσης διαφόρους ὀνομασίας, ὡς ἡ Ἀλβανικὴ λεγομένη γλῶσσα, ἢ Τσακωνικὴ, ἢ τοῦ Πόντου, Ἰκονίου, Κύπρου καὶ τῶν Νήσων καὶ δὴ Σάμου καὶ Λέσβου κατὰ τὴν προφορὰν τοῦλάχιστον αἱ δύο τελευταῖαι· ἀλλ' ἀνεξαρτήτως ὄλων τῶν διαλέκτων τούτων, ἀρκεῖ τις νὰ γνωρίσῃ κατὰ βέβαιον τὴν γλῶσσαν τοῦ Ὀμήρου διὰ νὰ ἐννοήσῃ πάσας τὰς γλώσσας τοῦ κόσμου, διότι εἰς πάσας σώζονται αἱ ἀρχικαὶ ἑλληνι-

καὶ ρίζαι μεθ' ὅλας τὰς ποικίλας μορφὰς τὰς ὁποίας προσέλαβον διὰ τῆς πολυποικίλου ἐπενδύσεως διὰ τῶν φωνηέντων· ἡ ἀρχαία πρωτόγονος γλῶσσα δὲν εἶχε τόσα φωνήεντα, εἶχε μόνον σύμφωνα, δὲν εἶχε τόνους, εἶχε μᾶλλον τοὺς τραχεῖς φθόγγους, αὐτοὺς τοὺς ὁποίους ἀπαντῶμεν εἰς τὰς ἄλλας γλώσσας, ἀλλ' οἱ ὁποῖοι διετηρήθησαν ἐν μέρει μόνον ἐν τῇ Ὀμηρικῇ καὶ Ἀττικῇ, πρὸ πάντων ὁμοῦς ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν χερίων, ἦτις δὲν κατενοήθη, διὰ τοῦτο τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἑλληνικῶν λέξεων ἐθεωρήθη ὡς ξενικῆς προελεύσεως, Ἑλληνικώταται δὲ λέξεις ἐξελήφθησαν καὶ ἐκλαμβάνονται ἔτι ὡς ξενικαὶ Τουρκικαί, Ἰταλικαί, Σλαβικαί, Ἀλβανικαί· ἐντεῦθεν καὶ τὸ μέγα ἔγκλημα ὕπερ διεπραξάν οἱ Ἕλληνες εὐθύς μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821, τὰς διαφόρους τοπωνυμίας αἱ ὁποῖαι ἀνάγον τὴν ἀρχὴν αὐτῶν εἰς μακροτάτους αἰῶνας νὰ ἀντικαταστήσωσιν δι' ἄλλων, ὡς ἀτυχῶς ἐγένετο τοῦτο καθ' ὑπερβολὴν σφόδρα κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους καιροὺς, καὶ μάλιστα ἐν Ἡπίρῳ· ἐκεῖ πρὸ πάντων ὅπου ἔπρεπε μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας νὰ διατηρηθῶσιν αἱ ἀρχικαὶ τοπωνυμιαί, αἱ περικλείουσαι ἀφ' ἀνταστον ἱστορίαν τῆς προγονικῆς εὐκλείας.

Ἄτυχῶς πάντοτε ὑπῆρξαν ἐπιπόλαιοι καὶ ἀμελέτητοι, ρυμουλκούμενοι ἀπὸ τοὺς Ὑπερορίους καὶ θαυμάζοντες καὶ πιστεύοντες καὶ δεχόμενοι πᾶν ὅτι αὐτοὶ μᾶς εἶπουν, θεωροῦντες αὐτὸ τοῦτο θέσφατα τὰ διδάγματα αὐτῶν. Ἄλλ' οἱ σοφοὶ τοῦ κόσμου δὲν πταίουν· ἡ ἀρχὴ τοῦ κακοῦ ἐδόθη ἀπὸ μέρους τῶν Ἑλλήνων κατὰ πάσας τὰς ἐποχάς. Ἐκπλήσσειται τις καὶ ὑπὸ ἀπαγορευσεως καταλαμβάνεται ἀναγινώσκων ὅσα ἀπ' ἀρχῆς οἱ Ἕλληνες ἔγραψαν οὐ μόνον τυχαῖοι συγγραφεῖς, ἀλλὰ κλασικοὶ ἱστορικοὶ, Φιλόσοφοι, Ποιηταί, Ρήτορες, Γεωγράφοι¹⁾, ἐπαναλαμβάνοντες κατὰ κόρον αὐτὰ ταῦτα, ἅτινα καὶ σήμερον δογματίζουσιν οἱ σοφοὶ τοῦ κόσμου καὶ ἐπαναλαμβάνομεν ὡς ψιττακοὶ οἱ νεώτεροι Ἕλληνες, περὶ τῆς καταγωγῆς τῶν πρώτων Ἑλλήνων, τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ τῆς γλώσσης αὐτῶν· καὶ δὴ τῆς γλώσσης αὐτῶν, τὸ μυστικὸν τῆς ὁποίας δὲν ἠδυνήθησαν ποσῶς νὰ κατανοήσωσιν· διὰ τοῦτο καὶ ἡ συγ-

1) Τοὺς ἀρχαίους ἠκολούθησαν δι' εὐνοήτους λόγους οἱ πρώτοι συγγραφεῖς τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὁ πάντας ὑπερβάς Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς ὁ εἰς πάντα τὰ συγγράμματα αὐτοῦ καὶ δὴ τοὺς Στωματεῖς, ἀγωνιζόμενος νὰ ἀποδείξῃ τοὺς Ἕλληνας κλέπτας, ἀπὸ τῶν βαρβάρων κλέψαντας τὴν φιλοσοφίαν καὶ θεολογίαν καὶ τὰ πάντα· ἐν ᾧ τὸναντίον οἱ μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας Βασίλειος καὶ Γρηγόριος ἦσαν δικαιοτέροι· ἀλλὰ τοῦτο δὲν μᾶς ἐκπλήττει ἀφοῦ βαρβάρους ἐκάλουν καὶ τοὺς Ἡπειρώτας, Ἀκαρνάνας, Ἡλείους, Θράκας, Φρύγας, Κόρας, Φοίνικας πάντας γνησιωτάτους Ἕλληνας· καὶ αὐτοὺς ἔτι τοὺς Λεσβίους.

κριτική λεγομένη ἐπιστήμη τῶν γλωσσῶν ἐλάχιστα ἀπέδωκε μέχρι τοῦδε, διότι αἱ βάσεις αὐτῆς εἶναι σαθραί· καὶ ἤτις τότε μόνον θὰ ὀρθοποδήσῃ ἂν θελήσῃ νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἡ λυδία λίθος τῶν γλωσσῶν δὲν εἶναι, ὡς νομίζεται μέχρι τοῦδε, ἡ Σανσκριτική, ἢ αὕτη ἢ ἐκείνη, ἀλλὰ μόνον ἡ πρωτόγονος ἐλληνική Ἡπειρωτική ἢ Θρακική, ἢ μήτηρ ὄλων τῶν ἀρχαίων γλωσσῶν, τὸ φύραμα, τὸ ἄλας αὐτῶν· οὐχ ἦττον οἱ Γλωσσολόγοι, ὡς ὁ Steinthal, διεῖδον ὅτι καὶ γλῶσσαι ἔχουσι ἀναλογίαν μεταξὺ τῶν ἀπορρέουσιν ἐκ μητρικῆς τινὸς γλώσσης λαλουμένης ἐν τοῖς προϊστορικοῖς χρόνοις, ἠγνόησαν ὅμως ἢ δὲν ἠθέλησαν νὰ ὁμολογήσωσιν ὅτι ἡ ἄγνωστος αὕτη μητρικὴ γλῶσσα, εἶναι ἡ πρωτοελληνική, αὕτη αὕτη ἢ Ἑλληνική ὑπὸ τὰς διαφόρους αὐτῆς μορφάς, ἢ διαλέκτους ἢ παραφράδας, ἢ πρωτόγονος θρακική· διότι οἱ Θραῖκες, ἀπ' ἀρχῆς εἶχον πρωτοστατήσει ἐν τῷ Ἑλληνικῷ καὶ συνεπᾶς ἐν τῷ παγκοσμίῳ πολιτισμῷ. Εὐμολπίδαι, Ὀρφεῖς, Φιλάμμωνες, Θαμύριδες, Μοισαῖοι Λῆναι ἦσαν πάντες Θραῖκες, αὐτοὶ οἱ πρῶτοι διδάξαντες εἰς τοὺς πρώτους, Ἑλληνας τὰ μυστήρια τῶν Θεῶν, οἱ δώσαντας εἰς αὐτοὺς γλῶσσαν, νόμους καὶ μουσικήν, καὶ πᾶν ὅ,τι συντελεῖ πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ ἀνθρώπου. Θραῖκες ἦσαν καὶ οἱ Πελασγοὶ οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν κοινὴν πίστιν· Θραῖκες ἦσαν καὶ οἱ Δωριεῖς, οἴτινες, ὡς οἱ Θεσσαλοὶ, ἐξ Ἡπείρου κατελθόντες κατέκλυσαν τὴν Θεσσαλίαν, Βοιωτίαν, Πελοπόννησον, Ἀττικὴν, τὰς Νήσους, Μακεδονίαν, τὴν ἱστορικὴν Θράκην καὶ τὴν Ἀσίαν καὶ πέραν ἔτι μέχρι τῶν περάτων τῆς Γῆς. Οἱ Θραῖκες οἱ Προέλληνες Ἡπειρωταί, οἱ Λέλεγες—Κᾶρες καὶ Φρύγες καὶ Πελασγοί.

Ὡς τοσάκις ἀνεγράψαμεν καὶ δὲν θὰ παύσωμεν γράφοντες οἱ Ἑλληνες πρῶτοι πρὸ δεκάδων χιλιάδων ἐτῶν, φύσει μετανάσται, κατέκλυσαν τὸν κόσμον ὅλον ἐκμεταλλεόμενοι τὰ μεταλλοφόρα ἐδάφη τῆς Γῆς, ἀλλὰ καὶ ἐκπολιτίζοντες τοὺς ἀγρίους καὶ βαρβάρους λαοὺς διὰ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ· χιλιάδες ἔτη πρὶν ἢ ἀνακαλυφθῆ ὁ νέος κόσμος οἱ Ἑλληνες τὸν εἶχον γνωρίσει διὰ τοῦτο καὶ δὲν μᾶς ἐκπλήττει ὅταν ἀναγινώσκομεν ὅτι εἰς τὸ Μεξικόν, τὴν Ἀργεντίαν, τὴν Ἀμερικὴν, τὰς Ἰνδίας, καὶ αὐτὴν τὴν Σίναν ἀπαντῶνται λαοὶ τῶν ὁμοίων ἢ γλῶσσα εἶναι καθαρῶς Ἑλληνικὴ τῆς προομηρικῆς ἐποχῆς· ἀλλὰ καὶ ὅτι οἱ μῦθοι αὐτῶν συνταυτίζονται μετὰ τῶν μῦθων τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος· ἐπαναλαμβάνομεν λοιπὸν τό: ὅτι ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἱστορικῆς ἐποχῆς τῆς Ἑλλάδος ὅτε ὁλος ὁ κόσμος ἦτο Ἑλλάς, αὐτὸ τοῦτο ἐγένετο χιλιάδες ἔτη πρὸ τοῦ Ὀμήρου. Τὰ ὅσα ὁ Κομφούκιος γράφει περὶ τοῦ

Ἱεροῦ Τρίποδος περὶ τοῦ ὁποίου ἐσημειώσαμεν ἤδη, εἶναι χαρακτηριστικώτατα· ἄλλως πάντες οἱ λαοὶ οὗτοι διετήρησαν τὴν ἀνάμνησιν: ὅτι οἱ πρόγονοι αὐτῶν ἦλθον ἐκ τῶν βορείων ἢ βορειοδυτικῶν μερῶν· οὗτοι δὲ ἦσαν οἱ Ἑλληνες οἱ τολμηροὶ ἐκείνοι πλοηγοὶ «οἱ ναυσίκλυτοι», οἱ φθάσαντες πρὸ χιλιάδων ἐτῶν, πολὺ πρὸ τῆς ἱστορικῆς ἐποχῆς, εἰς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου. Ἰνδοί, Σῖναι, Φοίνικες, Αἰγύπτιοι, Βαβυλώνιοι, Ἑτροῦσκοι, Σουμέριοι καὶ οἱ λοιποὶ λαοὶ τῆς ἀρχαιότητος τὸ πᾶν ἔλαβον ἐκ τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ ἐν τῇ διαδροῇ τῶν αἰῶνων ἰδιοποιηθέντες τὰ τῶν Ἑλλήνων, παρουσιάσθησαν ὡς οἱ ἐκπολιτισταὶ τῆς Ἑλλάδος. Ἄλλ' ἡ ἱστορία δὲν δύναται νὰ πλαστογραφῆται ἐπ' ἄπειρον. Εὐτυχῶς ἔχομεν τὸν Ὀμηρον. Ὁ θέλων δὲ νὰ γνωρίσῃ τὴν ἱστορίαν τῆς πολιᾶς ἀρχαιότητος πρέπει νὰ μελετήσῃ βαθύτατα τὴν ὁμηρικὴν καὶ προομηρικὴν γλῶσσαν τῶν Ἑλλήνων διὰ νὰ ἐννοήσῃ ὅτι αὐτὴ εἶνε ἡ ρίζα ὄλων τῶν γλωσσῶν.

Ἡ ἀλήθεια, ἡ φαινὴ ἀλήθεια τῶν ἡμετέρων λόγων θὰ καταδειχθῆ ἐν τῇ ἐξετάσει τῆς σημασίας τῆς λέξεως Ὀσκούδαμα, ἣτις οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον ὑπ' οὐδενὸς μέχρι τοῦδε κατενοήθη, θεωρηθεῖσα ὡς βάρβαρος ἐνῶ εἶνε Ἑλληνικωτάτη λέξις, ταῦτοσήμαντος πρὸς τὰς ἄλλας ὀνομασίας τὰς ὁποίας ἔχει ἡ πόλις τῆς Ἀδριανουπόλεως κυρίως Ἀδριανουπόλεως ἢ Δρινουπόλεως, τῆς Ὀδρουσοῦ καὶ Ὀρεστιάδος· Δρινούπολις, Ὀδρουσόζ, Ὀσκούδαμα καὶ Ὀρεστιάς, πᾶσαι αὗται αἱ ὀνομασίαι ἔχουσι μίαν καὶ τὴν αὐτὴν φαινὴν ἐννοίαν, διότι πᾶσαι ἔχουσι σχέσιν πρὸς τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον, τὰ πολύτιμα καὶ εὐγενῆ, ἀλλὰ καὶ κακοποιὰ ταῦτα μέταλλα, τὰ ὁποῖα ἀπεθέωσαν κυριολεκτικῶς οἱ χρυσοὶ ὄντως πρόγονοι ἡμῶν. Ἡ Ἡπειρωτικὴ Ὀμηρικὴ Θράκη ἦν ἡ Μητρόπολις τῆς ἱστορικῆς τοιαύτης, ἣτις κατ' ἀρχὰς περιοριζομένη εἰς τὰς περὶ τὸν Στρυμῶνα καὶ τὸ Πάγγαιον ὄρος, ἐπεξετάθη βαθμηδὸν ἐφ' ὅλης τῆς χώρας, ἣτις σήμερον φέρει τὸ ὄνομα τοῦτο. Ὡς ἡ ὀνομασία Ἡπειρος οὕτω καὶ ἡ Θράκη σημαίνει τόπον, ἕδαφος χρυσοφόρον· τοιοῦτον δὲ ἦτο καὶ εἶναι ἡ περὶ τὸ Πάγγαιον χώρα. Ὡς τὸ ὄνομα Παγγαῖον ἔχει τὴν ἀρχὴν του ἐκ τῆς Ἑλληνικωτάτης ρίζης Παγ, Παχ, Πᾶξ τῆς δηλούσης τὸν πάξ, τὸν χρυσόν, οὕτω καὶ ἡ Θράκη ἐκ τῆς ρίζης Δρα προερχομένη, σημαίνει: ἔχει χρυσόν, διότι ὁ δράκων καὶ ὁ ὄφις παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἦσαν ἢ κατ' ἐξοχὴν προσωποποιήσεις τοῦ χρυσοῦ. Ἄλλ' εἴτε ἀπὸ τὸ «δράκος» προέρχεται ἡ Θράκη, εἴτε ἀπὸ τὸ «Τηρεὺς ἢ Θήρας», εἴτε ἀπὸ τὴν νύμφην Θράκην τὴν Τιτανίδα, τὸ ὄνομα ἔχει ἄμεσον σχέσιν πρὸς τὸν χρυσόν καὶ τὰ μέταλλα. Θαρσεῖς καὶ Ταρτησοὺς ἐλέγετο ἢ κατ' ἐξοχὴν χώρα τοῦ χρυσοῦ.

Οἱ Θράκες δὲ καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν προελθόντες Κάρες καὶ Φρύγες ἦσαν Χρυσοθηραὶ ἀνιχνεύοντες τὸν χρυσὸν κατὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν ἄλλον κόσμον καὶ ἐκμεταλλεύομενοι αὐτόν. Ἡ λέξις Κάρ ἐχουσα σχέσιν πρὸς τὴν λάμπην σημαίνει σκάπτειν, ὀρύσσειν μεταλλεύεσθαι. Ἐβραϊστὶ κα' ἄρ σημαίνει ὀρύσσειν καὶ Σουμεριστὶ Καγα-αγα εἶναι τὸ λάμπειν, στίλβειν. Κυρ ἢ ἀνατολή καὶ Κυγασυ ἢ Καγασα ὁ χρυσός· διὰ τοῦτο καὶ Καρμάντιον ἐλέγγοτο τὸ ὄρος τοῦ χρυσοῦ Παγγαῖον· Καρμέντης δὲ ὁ θεὸς τοῦ ἐμπορίου, ὁ κερδῶς Ἐρμῆς καὶ Καρκίνοι Κάρβειροι Κάρες ὅθεν ἐλέγοντο, οἱ τὸν χρυσὸν ἐξορύσσοντες· ἀλλὰ σὺν τῇ χρυσοθηρίᾳ καὶ τὰς ἐπιστήμας θεραπεύοντες. Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς γράφων περὶ Αἰγυπτίων καὶ Χαλδαίων, κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν τότε γνώμην, ὅτι αὐτοὶ πρῶτοι «ἀστρολογίαν εἰς ἀνθρώπους ἐξήνεγκον· λύχνους τε καίειν, πρῶτοι κατέδειξαν καὶ τὸν ἐνιαυτὸν εἰς δώδεκα μῆνας διήλκον, Γεωμετρίας τε εὑρεταὶ γεγγόνασιν», προτίθησιν: «Εἰσὶν δὲ οἱ Κάρας τὴν δι' ἀστέρων πρόγνωσιν ἐπινοηκέναι λέγουσιν», τοῦθ' ὅπερ εἶνε καὶ τὸ ἀληθές¹⁾. Ἀλλὰ καὶ Φρύγες τὸ αὐτὸ σημαίνει. Ὁ Σχολιαστὴς τῶν Ἀργοναυτικῶν τοῦ Ἀπολλωνίου ἀναφέρει ἐκ τῆς «Φορωνίδος» ὅτι: πρῶτοι οἱ Φρύγες εὑρόντες τὸν σίδηρον κατεργάσθησαν αὐτόν καὶ ὁ Στράβων καὶ ὁ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης ἀναφέρουσιν ὅτι οἱ Φρύγες Δάκτυλοι ἀνεκάλυψαν τὸν σίδηρον²⁾. Ἐντεῦθεν καὶ ὁ σίδηρος ferum λέγεται· ἀλλ' οὐ μόνον τοῦτο, ὡς οἱ Κάρες, οὕτω καὶ οἱ ὁμόφυλοι αὐτῶν Φρύγες ἔχουσιν λαμπρὰν ἱστορίαν ὡς λέγει περὶ αὐτῶν Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς³⁾:

«Τινὲς δὲ τῶν Ἰδαίων καλουμένων Δακτύλων σοφοὺς τινὰς πρῶτους γενέσθαι λέγεσθαι. Πτήσεις δὲ ὀρνίθων παρεφυλάξαντο πρῶτοι Φρύγες εἰς οὓς ἢ τε τῶν Ἐφεσίων λεγομένων γραμμάτων, καὶ ἢ τῶν κατὰ τὴν μουσικὴν εὑρεσις ρυθμῶν ἀναφέρεται. Δι' ἣν αἰτίαν οἱ παρὰ τοῖς μουσικοῖς Δάκτυλοι τὴν προσηγορίαν εἰλήφασι. Φρύγες δὲ ἦσαν οἱ Ἰδαῖοι Δάκτυλοι. Ἡρόδωρος δὲ τὸν Ἡρακλέα, μάντιν καὶ φυσικὸν γενόμενον ἱστορεῖ παρὰ Ἄτλαντος τοῦ Φρυγὸς διαδέχεσθαι τοὺς τοῦ κόσμου χίονας· αἰνιττομένου τοῦ μύθου, τὴν τῶν οὐρανίων ἐπιστήμην μαθήσει, διαδέχεσθαι». Καὶ ὁ Τατιανὸς «Φρύγες δὲ οἱ ἀμφο-

τεροι τὴν διὰ σύριγγος ἀρμονίαν συνεστήσαντο¹⁾. Ὁ Ἡρόδοτος καὶ ἄλλοι ἀρχαῖοι συγγραφεῖς θεωροῦσι τοὺς Φρύγας «τὸ ἀρχαιότατον ἔθνος τοῦ κόσμου», «παλαιότατους τῶν ἀνθρώπων»²⁾. Ὡς δὲ ἡ ἀρχαία πατρίς τῶν Φρυγῶν ἢ Ἡπειρος, οὕτω καὶ ἡ ἱστορικὴ, ἦτο πλουσιωτάτη εἰς μεταλλεῖα, διὰ τοῦτο ἄλλως τε καὶ ὠνομάσθη Φρυγία ταύτοσημάντως ὡς καὶ ἡ Θράκη καὶ ἡ Καρία, διότι Κάρες καὶ Φρύγες ἦσαν φυλαὶ Θρακικαὶ Ἡπειρωτικαί. Ἀλλὰ περὶ τούτων πάντων ἐν ἄλλῃ εὐκαιρίᾳ ἐκτενέστερον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

«Ἀφ' Ἑλλήνων ἦρεε φιλοσοφία,
ἧς καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα τὴν βάρβαρον
ἀπέστραπται προσηγορίαν»
(Διογένης Λαέρτιος)

«Πλησίον δέ που καὶ τὰ ἀργυρεῖα τὰ
ἐν Δαμαστίῳ»
(Στράβων)

Γράφοντες περὶ τῆς ἐν Θράκῃ Οὐσκουδάμας θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξετάσωμεν καὶ τὴν σημασίαν τῶν ἄλλων ὀνομάτων τῆς Θρακικῆς ταύτης πόλεως δηλονότι Ἀδριανουπόλεως, Ὁρестиάδος, Ὁδρουσοῦ, ἀλλὰ καὶ «Γονεῖς»· διότι καὶ τὴν ὀνομασίαν ταύτην ἔφερε· κατ' ἀνάγκην ὅμως, μὴ διαθέτοντες ἰκανὸν χρόνον τῶν «Θρακικῶν» θὰ διαλάβωμεν περὶ αὐτῶν ἐν ἄλλῃ σχετικῇ Μελέτῃ ἡμῶν περὶ τῆς Ἡπειρωτικῆς Οὐσκουδάμας. Τοῦτο μόνον σημειοῦμεν ὅτι πᾶσαι αἱ ὀνομασίαι αὗται σημαίνουσι ὅτι καὶ ἡ Οὐσκουδάμα, τὸ Ἑλληνικώτατον τοῦτο ὄνομα, ὅπερ εἶναι τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ Ἡπειρωτικὸν Δαμάστιον, ὅπου ὁ Στράβων τοποθετεῖ τὰ «ἀργυρεῖα». «Τῆς Ἐπιδάμνου καὶ Ἀπολλωνίας μέχρι τῶν Κεραυνείων ὑπεροικοῦσι Βυλλίονες καὶ Ταυλάντιοι καὶ Παρθῖνοι καὶ Φρύγοι· πλησίον δέ που τὰ ἀργυρεῖα τὰ ἐν Δαμαστίῳ, περὶ ἃ Δυέστα συνεστήσαντο δυναστείαν, καὶ Ἐγγέλνες, οὓς Σεσαρηθίους καλοῦσι»³⁾.

«Οὐσκουδάμα» δὲν σημαίνει μόνον τὸν δόμον καὶ τὸ δόμα, ἔννοια ἣν προσέλαβεν ἡ λέξις ἔπειτα, ἀλλ' ἀρχικῶς τὸ «περίφραγμα», τὴν «μάνδραν», τὸ φρούριον, τὸ κάστρον, τὸ ἔδαφος τὸ περικλεῖον τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τῶν πολυτίμων μετάλλων, καὶ δὴ χρυσὸν ἢ ἀργυρον. **Δα** ἢ γῆ, ἣτις

1) Σρωματ. Βιβλ. Α. Migne 8.781. Τατιανὸς πρὸς Ἑλληνας Α.

2) Στράβων 426. Σχολιαστὴς Ἀργον. Ἀπολ. Α 1129. Ν. Π. Ἐλευθεριάδου Πελασγικὴ Ἑλλάς 231.

3) Σρωματ. Βιβλ. Α. 132 Κεφ. Migne Gr. 8, 781, 784 Τατιανοῦ πρὸς Ἑλληνας Κεφ. Α.

1) Τατιανοῦ πρὸς Ἑλληνας Κεφ. Β.

2) Ἡροδ. Β. 2. Ἀργιαν. Νικομ. 46. Στραβ. ΙΑ. 680.

3) Στραβ. Ζ 326.

καὶ Δήμητρα λέγεται, δάμα καὶ ἀδάμα ἢ παρθενικὴ γῆ· καὶ ἀδάμας λίθος πολύτιμος, ἀλλὰ καὶ πολύτιμον μέταλλον «πολιόν», ἐκ τοῦ ὁποῖου ἢ πελώρη Γαῖα, κατὰ τὸν Ἡσίοδον «τεῦξε μέγα δρέπανον», τὴν πελώριον ἀρπην, δι' ἧς ὁ Κρόνος «φίλου ἀπὸ μῆδεα πατρὸς ἐσσυμένως ἤμασε· ὅσαι δὲ ραθάμιγγες ἀπέσουθεν αἱματοέσσαι πάσας δέξατο Γαῖαι»¹⁾. πρὸς τὴν λέξιν δὰμ δὲν εἶναι ἄσχετον τὸ ὄνομα τοῦ Ἀδάμ καὶ τοῦ Κάδμου τοῦ ἐκπροσωποῦντος κατ' ἐξοχήν τὰ πολύτιμα μέταλλα· καδμεία λίθος ἐλέγετο ἢ ἐξάγουσα χαλκόν, ὅστις ἐν τῇ ἀρχαιότητι συνεταυτίζετο τῷ χρυσῷ.

Παρ' Ὀμήρω, ὅπου ἀπαντῶμεν τὴν λέξιν δάμα ἢ ἀπλῶς ἢ ἐν συνθέσει, ἔχει πάντοτε τὴν ἔννοιαν τοῦ χρυσοῦ ἢ ἀργύρου καὶ τῶν συναφῶν μετάλλων ὡς Ἀδάμας υἱὸς τοῦ Τρώος Ἀσίου φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Μυριόνου²⁾. Δάμασος εἷς τῶν Τρώων³⁾. Λαμαστορίδης⁴⁾. Πολυδάμας Τρώς καὶ αὐτός⁵⁾. Πολυδάμνα σύζυγος τοῦ Αἰγυπτίου Θῶνος⁶⁾. Ραδάμανθυς υἱὸς τοῦ Μίνως⁷⁾. Εὐρυδάμας Τρώς καὶ αὐτὸς πατὴρ τοῦ Ἀβαντος, ἀλλὰ καὶ εἷς τῶν μνηστήρων τῆς Πηνελόπης⁸⁾. Ἀδάμαστος ὁ Ἄδης⁹⁾ Ἰφιδάμας¹⁰⁾ υἱὸς τοῦ Ἀντήνορος καὶ Θεανοῦς, ὃν ἐπεμψε ὁ πάππος αὐτοῦ Κισσεὺς Βασιλεὺς τῶν Θρακῶν εἰς Τροίαν. Λαοδάμας υἱὸς τοῦ Ἀντήνορος Τρώς¹¹⁾ Λαοδάμας υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Σχερίας-Φαιακίας Ἀλκινόου¹²⁾. Λαοδάμεια ἢ Δηιδάμεια θυγάτηρ τοῦ Βελλερεφόντου μήτηρ ἐκ Διὸς τοῦ Σαρπηδόου, φονευθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἀρτέμιδος¹³⁾. Ἰπποδάμας εἷς τῶν Τρώων φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως¹⁴⁾ Ἰπποδάμεια θυγάτηρ τοῦ Ἀτρακος, γυνὴ τοῦ Πειριθόου, μήτηρ τοῦ Πολυποίτου¹⁵⁾. Ἰπποδάμεια θυγάτηρ τοῦ Ἀγγέου¹⁶⁾. Ἰπποδάμεια τὸ κύριον ὄνομα τῆς Βρισηίδος¹⁷⁾ Ἰπποδάμεια θεραπευτὴς τῆς Πηνελόπης¹⁸⁾. Ἰππόδαμος υἱὸς τοῦ Μέρωπος Τρώς¹⁹⁾. Χερσιδάμας υἱὸς τοῦ Πριάμου²⁰⁾. Ἐν γένει δὲ τὸ ὄνομα Ἰππόδαμος ἔφερον ἦρωες Τρῶες· Ἡπειρώται, Θράκες καὶ Πελοποννήσιοι, ὡς ὁ Κάστωρ, Ἀτρεΐς, Διομήδης, Ἀμφιδάμας ἦρωες Κυθήριος,

1) Ἡσίοδου Θεογονία 161. 162. 179—181.

2) Ἰλιάς Μ. 144. Ν. 560.— 3) Ἰλιάς Μ. 183.— 4) Ἰλιάς Π. 416. Ὀδύσ. Χ. 293.— 5) Ἰλιάς Μ. 231. Α. 57. Ρ. 60. Σ. 249.— 6) Ὀδύσ. Δ. 228.— 7) Ἰλιάς Ξ. 321. 322. Ὀδύσ. Δ. 564 Η. 323.— 8) Ἰλιάς Ε. 149. Ὀδύσ. Σ. 297. Χ. 283.— Ἀμφιμέδων, Λαμαστορίδης καὶ Δημοστόλεμος ἕτεροι μνηστές τῆς Πηνελόπης. 9) Ἰλιάς Ι. 158.— 10) Ἰλιάς Β. 844. Α. 221.— 11) Ἰλιάς Ο. 516.— 12) Ὀδύσεια Θ. 116.— 13) Ἰλιάς Ζ. 196. 205.— 14) Ἰλιάς Υ. 401.— 15) Ἰλιάς Β. 272.— 16) Ἰλιάς Ν. 429.— 17) Σχολιαστὴς τοῦ Ὀμήρου Α. 184 ἢ κατ' ἄλλους ἢ Χρυσήτης.— 18) Ὀδύσ. Σ. 182.— 19) Ἰλιάς Α. 334. Β. 830.— 20) Ἰλιάς Α. 423.—

εἰς ὃν ὁ Ἀπόλλων ἔδωκε τὴν Σκάνδειαν, τὴν ὁποίαν πάλιν ὁ Ἀμφιδάμας παρεχώρησεν εἰς τὸν Μόλην, καὶ αὐτὸς εἰς τὸν Μηριόνην¹⁾.

Ἐπίσης Ἀμφιδάμας υἱὸς τοῦ Βουσίριδος φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους· ἕτερος φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Πατρόκλου· ἕτερος ὁ Λυκούργου καὶ Κλεοφίλης ἢ Εὐρυνόμης, ἐξ ἧς ὁ Μελανίας, κατὰ τὸν Ἀπολλόδορον Λαοδάμας ὁ Ἐτεοκλέους, κατὰ τὸν αὐτόν, φηγὼν εἰς Ἰλλυρίαν, ὡς ἐπίσης Λαοδάμεια ἢ τοῦ Ἀκάστου, καὶ Δαμασίχθων ἐκ τῆς Νιόβης. Δηιδάμεια σύζυγος τοῦ Πειριθόου τοῦ φίλου τοῦ Θησέως· ἕτερα ἢ θυγάτηρ τοῦ Περιήρονος σύζυγος τοῦ Θεστίου, μήτηρ τῆς Λήδας, Ἀλθαίας καὶ τοῦ Ἰφικλέους. Ἰπποδάμεια μία τῶν Δαναίδων Ἰπποδάμας ὁ τοῦ Ἀχελφῶου καὶ Περιμήδης. Ἀλκιδάμεια ἐκ τοῦ Ἐρμού γεννήσασα τὸν Βοῦνον. Φιλοδάμεια ἐκ τοῦ Ἐρμού γεννήσασα τὸν Φάριν. Ἀμφιδάμας υἱὸς τῆς Χρυσπελείας τοῦ Ἀρκάδος· Ξενοδάμας υἱὸς τοῦ Μενελίου ἐκ Κνωσίας Νύμφης. Εὐρυδάμας υἱὸς τοῦ Αἰγύπτου· Τηλέδαμος υἱὸς Ἀγαμέμνονος. Νικοδάμας ἐπίσημος χαλκουργὸς Ἀρκάς· Εὐρυδάμεια θυγάτηρ τοῦ Φυλέως. Λαμασκὸς υἱὸς τοῦ Ἐρμού καὶ τῆς Φιλομήδης ἐλθὼν ἐξ Ἀρκαδίας εἰς Συρίαν καὶ κτίσας, κατὰ Στέφανον τὸν Βυζάντιον, τὴν Δαμασκὸν παρὰ τὸν Χρυσορρόαν ποταμόν· Δάμαστος ὁ ἐξ Ἀρκαδίας ὁ καὶ Κερκύων, ὃν ἐφόνευσεν ἐν Σαλαμῖνι ὁ Θησεύς. Ἀδάμαστος Ἰθακήσιος πατὴρ τοῦ Ἀχαιμενίδου ἐταίρου τοῦ Ὀδυσσεῶς. Ἀμφιδάμας βασιλεὺς τῆς Χαλκίδος, Ἀστυδάμεια, ἐξ ἧς ὁ πατὴρ Ὀρμενος ἐγέννησεν τὸν Κτήσιππον. Ἀστυδάμεια γυνὴ τοῦ Ἀκάστου ἀγαπήσασα τὸν Πηλέαν, δι' ὃ καὶ ἐκρεμάσθη ἢ σύζυγος αὐτοῦ Ἀντιγόνη· κατ' ἄλλην παράδοσιν ἢ Ἀστυδάμεια ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Πηλέως. Εὐρυδάμας υἱὸς τοῦ Πελίου, ἀδελφὸς τοῦ Ἰφιδάμαντος, Ἀστυδάμεια θυγάτηρ τοῦ Ἀμύντορος βασιλέως τῶν Δολόπων μήτηρ τοῦ Τληπολέμου, ἢ κατ' ἄλλους θυγάτηρ τοῦ Φόρβαντος καὶ γυνὴ τοῦ Γλαύκωνος. Ναυσιδάμεια ἢ μήτηρ τοῦ Λυγείου. Ἀλκιδάμας φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Πύρρου Νεοπτολέμου, ὅστις διὰ τὸν φόνον τοῦτον δῆθεν δὲν ἐπανῆλθεν εἰς Φθίαν, ἀλλ' ἦλθεν εἰς Ἡπειρον-Ἀμβρακίαν, τὴν φυσικὴν πατρίδα, αὐτοῦ, ἐξ ἧς οὐδέποτε ἐχωρίσθη ἢ ἐν Θεσσαλίᾳ Φθία ὑπῆρξεν ἀπλῶς ἀποικία τῶν Ἡπειρωτῶν τῆς Ἀμβρακίας. Τηλεδάμας υἱὸς τοῦ Ὀδυσσεῶς καὶ τῆς Καλυψοῦς. Δαμιὸς ὁ Ζακύνθου, Δαμασίστρατος, κατὰ τὸν Πausanίαν, βασιλεὺς τῶν Πλαταιῶν. Δαμασίας υἱὸς τοῦ Πενθίλου ἔγγονος τοῦ Ὀρέστου. Δαμασά ἐν Παξοῖς.

Δαμνὼ σύζυγος τοῦ Δαναοῦ γεννήσασα τὰς 50 Δαναΐδας. Δαμάσιος ἢ Δαμάσιππος υἱὸς τοῦ Ἰκάρου καὶ ἀδελφὸς τῆς Πηνελόπης. Ἰοδάμα θυγάτηρ τοῦ Ἰτώνου ἀπολιθωθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς· ὁ Ἴτω-

1) Ἰλιάς Κ. 268.

νος ἐθεωρεῖτο ὡς ἐφευρέτης τῆς χύσεως τοῦ χαλκοῦ, Ἰώνη δὲ καὶ ἡ Ἀθηναῖα. Θάμυρις ὁ Θραξ ὁ τόσον ὑμνούμενος εἰς τὰς Ἑλληνικὰς παραδόσεις. Δαμηθάλης Φενεάτης κατασκευάσας μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τὸν ναὸν τῆς Θεομίας Δήμητρος, μιᾶς τῶν Καβείρων. Ἀθαμᾶνες—Ἀδαμᾶνες ἐν Ἡπείρῳ μεταλλουργοὶ καὶ αὐτοὶ 1)· διὰ τοῦτο ὁ Ἡφαιστος ἀρχηγὸς τῶν Καβείρων ἐλέγετο Ἱμίος Δαίμων, Πανδαμάτωρ Προμηθεύς, καὶ Δημιουργός· καὶ Δαμία ἡ Θεότης τῆς ἀξίσεως, τῆς ἀφθονίας καὶ τοῦ πλούτου. Δαμασίας ὁ Διόνυσος—Βάκχος· φιλομαθής—φιλομηδής—φιλομειδής ἡ Ἀφροδίτη, ἡ ἀπὸ τὰ μῆδεα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῦ ἀφροῦ τῆς θαλάσσης γεννηθεῖσα πολύχρυσος θεά. Δαμίας—Ταμίας Πολυτίμητος ὁ Ζεὺς, ὁ Δαμαροῦν τῶν Φοινίκων, ὁ Μηδινεὺς τῶν Λυδῶν, ὁ Μαζεὺς τῶν Φρυγῶν. Ἀδάμαστος ἡ Ἀθηναῖα καὶ Δαμάσιππος, Ἀδάμαστος ὁ Ἄρης, Τιμίης ὁ Ἀπόλλων· Δαμαῖος ὁ Ποσειδῶν, Δαμάτηρ καὶ Τιμάοχος ἡ Δήμητρα καὶ ἡ Περσεφόνη Πολυτίμητος· Ἱπποδάμας ὁ Κάστωρ, Κάβειρος καὶ αὐτός, θεὸς μέγας τῶν μετᾶλλων. Ἱπποδάμας ὁ Ἡρακλῆς καὶ αὐτὸς Κάβειρος. Πανδαμάτειρα ἡ μήτηρ τῶν θεῶν Κυβέλη ἡ κατ' ἐξοχὴν θεὰ τῶν Καβείρων, Ἀδμητῆς καὶ Σκιαθίτις ἡ Ἄρτεμις.

Πάντες οὗτοι θεοί, ἡμίθεοι, ἥρωες οἱ ἐκ τῆς Δάμ ἔχοντες τὸ ὄνομα αὐτῶν, ἀσφαλῶς ἔχουσι τὴν ἀναφορὰν αὐτῶν εἰς τὰ μέταλλα, τὸν χρυσοῦν καὶ τὸν ἄργυρον. Ὀπλοδάμας ὁ καὶ Θειοδάμας καὶ Δαμάστις ἐλέγετο εἰς τῶν Γιγάντων· ἦσαν δὲ οἱ Γίγαντες οἱ πρῶτοι πρὸς τὰ μέταλλα σχετιζόμενοι 1) καὶ οἱ Κάβειροι «δαίμονες ἐσχαριῶνος» ἐλέγοντο. Εὐρυδάμας εἰς τῶν Ἀργοναυτῶν οἵτινες ἦσαν οἱ πρῶτοι χρυσοθήραι. Δαμνὼ θυγάτηρ τοῦ Βήλου ἐξ ἧς ὁ Ἀγῆνωρ ἐγέννησε τὸν Φοῖνικα, Ἰσαίαν καὶ Μελίαν· ἦν δὲ ὁ Βῆλος—Γαῖος ὁ κατ' ἐξοχὴν ἐκπρόσωπος τοῦ χρυσοῦ, ὁ Βάαλ, ὁ Βελίαρ, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος. Δαμναμεὺς ὁ Ἥλιος ταυτιζόμενος πρὸς τὸν Βῆλον· Δαμναμεὺς εἰς τῶν μεταλλουργῶν Ἰδαίων Δακτύλων «Κέλις, Δαμναμεὺς τε μέγας καὶ ὑπέροβιος Ἀκμων» Κέλις δὲ καὶ Δαμναμεὺς οἱ τῶν Ἰδαίων Δάκτυλοι πρῶτοι σίδηρον εὔρον κατὰ τὴν παράδοσιν 2). Καὶ ἕτερος Δάκτυλος Ἰδαῖος ὁ Δέλας εὔρε χαλκοῦ κρᾶσιν· ἡ κατὰ τὸν Ἡσίοδον ὁ Σκύθης· ἦν δὲ ὁ Σκύθης υἱὸς τοῦ Ἡρακλέους ἡ τοῦ Δευκαλίωνος, κατὰ δὲ τὸν Βιργίλιον ὁ Πολύδωρος· Κάβειροι «δαίμονες» ἦσαν καὶ ὁ Δάρδα-

1) Καὶ οἱ Ἡπειῶται Σάμηδες—Δάμηδες δὲν εἶναι ἄσχετοι πρὸς τὴν σημασίαν τῆς λέξεως δάμω· ἐπίσης καὶ ὁ Τζαμανδάς—Δαμαντᾶς ἐν Λυκανδῶ τῆς Μελιτινῆς καὶ ἐν Ἡπείρῳ.

2) Κλήμεντος Ἀλεξανδρέως Στρωματεῖς Α'. 132, Migne Gr. 8,785.

νος 1), Ἰασίων καὶ Ἀρμονία οἱ ἀδελφοί. Κάβειρος καὶ ὁ σύζυγος τῆς Ἀρμονίας Κάδμος, ὁ καὶ Ἐρμῆς καὶ Προμηθεὺς καὶ Βῆλος καὶ Κρόνος· ἦν δὲ ὁ Κάδμος ὁ εὐρετής τῶν ἐκ χρυσοῦ μεταλλείων τοῦ Παγγαίου· «Κάδμος» δὲ ὁ Φοῖνιξ, κατὰ τὸν Εὐστάθιον, λιθοτομίαν ἐξεῦρεν καὶ μέταλλα τὰ περὶ τὸ Παγγαῖον ἐπενόησε ὄρος· κατὰ δὲ τὸν Νόννον, τοὺς Καβείρους ἐκ τοῦ Ἡφαιστοῦ τοῦ οὐρανοῦ χαλκῶς «τέκε Θρήεσσα Κάβειρώ», σύμβολον τῶν ὁποίων ἦτο ἡ λαμπάρις. Ἦν δὲ ἡ λατρεία αὐτῶν γενικὴ, ἰδιάζουσα ὅμως ἐν τῇ Σαμοθράκῃ τῇ «ζαθέη καὶ ἡγαθέη», ὅπου μετὰ τῶν Καβείρων ἀναφέρεται καὶ ὁ Προμέδων 2), ὄνομα ταῦτοσήμαντον πρὸς τὸ Δαμναμεὺς ἔχων μυστικὴν ἐννοίαν· ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται καὶ τὸ αἰνιγματώδες ἐφέσειον γράμμα «δαμναμεὺς ἡ δαμναμενεὺς» τὸ ἐπὶ τοῦ ἀγάλματος τῆς πολυμάζου Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος, Ἐκάτης τῆς λιπαροκρηδέμνου, ἀναγραφόμενα μετὰ τῶν ἄλλων συμβολικῶν λέξεων «ἄσκι» «αἶξ ἡ λίξ», «τέτραξ» «ἴσιον 3)», τὰς ὁποίας οἱ ἀπ' ἀρχῆς σοφοὶ μεθ' ὅλας τὰς προσπαθείας αὐτῶν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐξηγήσωσιν· ἐν τούτοις πᾶσαι ἀναφέρονται εἰς τὰ μέταλλα καὶ τὰ Καβειρικὰ μυστήρια καὶ τὴν μητέρα τῶν θεῶν, τῆς ὁποίας θεράποντες ἦσαν οἱ Κορύβαντες—Κούρητες, Τελχῖνες καὶ Δάκτυλοι, οἱ Μεγάλοι θεοί, πάντες εἰς τὰ μέταλλα καὶ τὰ μεταλλεῖα ἀναφερόμενοι. «Δακτύλων σοφοὺς τινὰς πρῶτους γενέσθαι λέγουσιν, εἰς οὓς ἡ τε τῶν Ἐφεσίων λεγομένων γραμμάτων καὶ ἡ τῶν κατὰ μουσικὴν εὔρεσις ρυθμῶν ἀναφέρεται».

Τὰ Ἐφέσια ταῦτα γράμματα καὶ πᾶσαι αἱ ἄλλαι λέξεις αἱ ἀκατανόητοι νομιζόμενα ἐν Σαμοθράκῃ, Ἐλευσίनि καὶ ἀλλαχοῦ ὡς αἱ Κάδουλος Κόης, Ἀξιόκερσος, Ἀξιόκερσα, Ἀξίερος· ἡ αἱ Ἐλευσίνοι «Κόνξ ὄμ Πάξ, ἡ αἱ βέδου, Ζάψ, χθών, πληκτρον, σφίγξ, κνάξ, ζβιχ, χθύπτis, φλεγμός, δρώψ» καὶ πᾶσαι αἱ παρόμοιοι εἶναι λέξεις τῆς προομηρικῆς γλώσσης, τῆς κατὰ τὸν Ὀμηρον «γλώσσης τῶν θεῶν», τῆς λησμονηθείσης μὲν ὑπὸ τῶν πολλῶν, ἀλλὰ μετὰ στοργῆς διατηρηθείσης ὑπὸ τῶν ἱερέων, καὶ ἱεροῦς νομιζομένης.

Εἶναι λοιπὸν ἡ λέξις δάμ ἀρχέγονος ἀναφορομένη εἰς τὰ μέταλλα· συγγενεῖς δὲ πρὸς ταύτην αἱ

1) Ἰδας ὁ μέγας σιδηρουργὸς ἦν υἱὸς τοῦ Καβείρου Δαρδάνου καὶ ἀδελφὸς τοῦ Δίρα. (Ἰακώβου Θωμοπούλου, Πελασγικά, 9,179).

2) Τὸ ὄνομα Προμέδων ἀναφέρεται ἐπὶ ἀγγείου Καβειρικοῦ, ἐφ' οὗ καὶ τὸ δένδρον περὶ οὗ ἐγράψαμεν ἤδη («Φῶς ἀπὸ τὰ βάθη» τεύχος Δ'. σελ. 43, 44).

3) Κλήμεντος Ἀλεξανδρέως Στρωματεῖς Βιβλ. 5 κεφ. 8 Mig. Gr. 9,72.

«δαμάρι» φλέψ μεταλλική· «μάδι» τὸ λατόμιον, «τὸ μάτι», τὸ «μαδὲν—μαντένι». Ἐπίσης ὁ δάμιος-δήμιος, δομήτωρ, δαμός, δάμαρ, δάμαλις, δμῶς, δαμάζω, δαμνάω, δαμέα, μάδδα, μαδαρόν, μάζα, μαζὸς-μαστός, μάττη, mater, καὶ πᾶσαι αἱ συναφεῖς λέξεις· mad Ἀλβ. ὁ μέγας, ὁ ἰσχυρὸς ὁ πλούσιος· mahd Σανσκρ· ἐπίσης ὁ μέγας· ἀλλὰ καὶ μέττον, κατὰ τὸν Ἡσύχιον, ὁ μείζων καὶ ἔβρ. μεῶδ' ἢ ἰσχύς.

Ἡ λέξις δάμ ἢ μαδ-μαθ εἶναι στενωῶς συνδεδεμένη πρὸς τὸ ὄνομα τοῦ Προμηθέως-Προμαθ, τοῦ Προμέδοντος—Δαμναμέως τῆς Σαμοθράκης, διότι καὶ οὗτος ὡς ὁ Κάδμος μεθ' οὗ συνταυτίζεται, θεωρεῖται ὡς ἐφευρέτης τῆς γραφῆς, ἰατρικῆς, μαντικῆς, ἀστρονομίας, ἀλλὰ καὶ τῶν χρυσῶν μεταλλείων τοῦ Παγγαίου καὶ τῆς τήξεως τῶν μετάλλων· ὁ Ἡσίδοτος ἐν τῇ Θεογονίᾳ του γράφων περὶ τῶν Τιτάνων ἐν γένει, καὶ ἰδίᾳ τοῦ Τιτάνος Προμηθέως ποιεῖται ἰδιαζόντως χρῆσιν τῶν λέξεων μαδ, μῆδ, ματ, δῆμ, μεδ' ὡς: μῆδεα, δῆμος, δημός, ὑψιμέδων, κάματος, ἀκάματος μητιέτα, δεσμός, μειδῶ, ἢ μάτα, θυμός, καρτερόθυμος, ἀγκυμολήτης, πύματον, θαῦμα, αἰολόμητις, τὰς ὁποίας δι' οὐδένα ἄλλον θεὸν ἀναφέρει, ἐκτὸς τοῦ μεγάλου Κρόνου, ἀλλὰ καὶ οὗτος συνταυτίζεται πρὸς τὸν Προμηθέα-Καδμῶν¹⁾. Τὰ ὑπὸ τοῦ Προμηθέως λεγόμενα ὅτι:

«Παντέχνου πυρὸς σέλας . . . ἐγὼ ὄπασα . . .
ἔνερθε δὲ χθινοῦς

1) Ἐν τῇ πατριδί ἡμῶν Ἀλάτατα-Ἐρυθραία ἐν τῇ διεσώθῃ πληθος ἀρχαιοπρεπῶν καὶ πρωτογόνων λέξεων, τοὺς Ἀθιγγάνους τοὺς τόσην σχέσιν ἔχοντας πρὸς τὰ χαλκεῖα, τὸν Ἡφαιστον, καὶ τὸ πῦρ, λέγομεν «Δέμηδες», ἀκριβῶς ὡς καὶ ὁ Ὅμηρος καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἐκάλουν διὰ τοῦ ὀνόματος Δάμασος πάντας τοὺς ἔχοντας σχέσιν πρὸς τὸ ὑπόγειον, τὸ πῦρ, καὶ τὰ μέταλλα. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἄλλας γλώσσας πάσας παραφυσάδας αὐτῆς· οὗτω Μαδαγασκάρ λέγεται ἡ χώρα ἢ ἔχουσα μεταλλεῖα χαλκοῦ, μολύβδου, σιδήρου καὶ χρυσοῦ, οἱ κάτοικοι καλοῦν ἑαυτοὺς Μαλαγάσους καὶ Μιδαγάσους, καὶ Μαδικάσους, καὶ Ραδάμ ὄνομα βασιλέως αὐτῶν· λέξεις ταυτοσημαντοῖ· ἢ Μαδαγασκάρ λέγεται ὑπὸ τῶν Ἰθαγενῶν Νόξεν-Δάμπω, δηλονότι Νῆιος τῶν χοίρων, ἀλλὰ δαμπὸν ζαμπὸν εἶναι ὁ χοῖρος· χ.ρ.σ. ὁ ἐκπροσωπῶν τὸν χρυσὸν συμβολικῶς. Δαμασός-Γαμασός ἐν τῇ χρυσοφόρῳ Κύπρῳ καὶ Δημήτωρ ἀναξτῆς Κύπρου. Δομουζὸς ὁ χοῖρος, Δαμουζ-Θαμουζὸς ὁ Ἄδωνις, ὁ τῆς Παγγαίους Ἀφροδίτης ἔραστής· ὁ υἱὸς τοῦ «ὑπερβάλλοντος πλούτου» Κυνήρα, βασιλέως τῆς χρυσοφόρου Κύπρου. Ἀραβιστὶ μαδὲν εἶναι τὸ μέταλλον· μα(λ)δάρ ὁ πλούσιος· ματὶ χρυσοπάσιτος· ταμὰ πλεονεξία· δαμάρ κλέψ· δζεμάλ χάρις, ὠραιότης· δζερεμὲ ἀνθρῆξ· ζαμέρ νοῖς· δζερεμί φιλάργυρος· δζεσίμ μέγας· μέδξ πλούσιος· ἔνδοξος, μασδάρ πηγῆ, ἔχουσα ἄμεσον σχέσιν πρὸς τὰ μέταλλα· μεδέρ ἀργιῶδης γῆ,

κεκρυμμέν' ἀνθρώπισιν ὠφελήματα,
χαλκόν, σίδηρον, ἄργυρον, χρυσόν τε . . .
πᾶσαι τέχναι βροτοῖσιν ἐκ Προμηθέως¹⁾,

δὲν ἐγράφησαν ποιητικῇ ἀδείᾳ, ἀλλὰ ἐκφαίνουσιν τὴν ἀλήθειαν· τὸ πῦρ τὸ κλαπὲν «ἐντὸς κοίλου νάρθηκος» ὑπὸ τοῦ Προμηθέως, ἀναφέρεται κυρίως εἰς τὸ πῦρ τὸ ὑπὸ τὴν γῆν ὑφ' ὅλας τὰς μορφὰς αὐτοῦ, ρευστόν, μεταλλικόν, ἠλεκτρικόν.

Δάμ καὶ κατ' ἀντιστροφὴν Μάδ, εἶναι ταυτοσημαντα, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ ἐκ τοῦ μάδ καὶ δάμ κατ' ἕκτασιν· ὡς μέδ, μῆδ, δῆμ, δίμ, μέτ, δὲμ καὶ λοιπά.

Μέδω, μῆδομαι, μέδιμνος, μετρῶ μετῖορ ματαίω μέδοντες, μῆδος· μέλδω· τήκομαι ἐπὶ μετάλλων, εἶναι λέξεις ταυτοσημαντοὶ πρὸς τὸ μάδ, τὸ μέταλλον· μεταναστεύω ἐκζητῶ τὰ μέταλλα ἀπὸ τόπου εἰς τόπον· μητράκ ἀραβιστὶ ἢ σφύρα τοῦ σιδηρουργοῦ· μεταλή ὁ κεκρυμμένος καὶ ματῶ ἢ ἀνατολή. Μίτρα παρὰ Πέρσας ἢ Ἀφροδίτη· «χαλκομίτρος» ὁ Κάβειρος Κάστωρ. Μυτραργύρται οἱ δαδοῦχοι τῆς Κυβέλης-Ρέας μητρὸς τῶν θεῶν τῆς «Μα», ἣτις εἶναι ἢ προσωποποίησις τῶν μετάλλων· οἱ «μεταιτοῦντες» οἱ ζητοῦντες ἀργύρια, μετά, τὸ μέταλλον, καὶ Μητρώα τὰ ἱερά αὐτῆς. Μίθρας ὑπὸ τῶν Περσῶν ὁ Ἀπόλλων.

Τῆς αὐτῆς ἐννοίας τῶν μετάλλων εἶναι καὶ αἱ λέξεις μετάβολοι· οἱ πραγματευταί, οἱ μεταπράται ἔμποροι· μάταιος ὁ ἐκ τοῦ πλούτου ὑβριστῆς καὶ κενόδοξος· μεθοδίτης ὁ τεχνίτης καὶ μέθοδος ἢ τέχνη· μέτοικος καὶ μέτηλγς· μεταναστεύω μεταπρέπειν κατὰ τὸν Ἡσύχιον, τὸ ὑπερλάμπειν· μετοχή, μετρῶ· καὶ πάντα ἐν γένει τὰ ὀνόματα τὰ ἐκ τοῦ μετ σύνθετα· ὁ λαὸς συνήθως τοὺς ἀστερισμοὺς καλεῖ σημάδια· σημάδι ἐπίσης λέγεται ὁ χρυσοῦς δακτύλιος τοῦ ἀρραβῶνος, ἐνίστε δὲ καὶ τὸ χρυσοῦν νόμισμα τὸ διδόμενον ὡς ἀρραβῶν ὑπὸ τοῦ Γαμβροῦ εἰς τὸν προξενητὴν²⁾.

κέρμιος· μουτεκεφίλ σπηλαιώδης· μετά· κέρδος· μεδρεπάζ μεταπράτης καὶ λοιπά· ἔβραϊστὶ μαδέρ ἢ σκαπάνη δι' ἧς τὰ μέταλλα ὀρύσσονται· ματσερέφ τὸ χωνευτήριον τῶν μετάλλων· μεταλά σιδήριον· μετσουλά ὀρυχεῖον· ματσερέφ εἰδωλον τοῦ Βιάλ-Βήλ· Ὀφωεως-χρυσοῦ· ματσερέφ στήλη ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῶν σιτηλῶν τοῦ Ἡρακλέους δηλονότι τῶν μετάλλων· μάτμων θησαυρὸς ὑπόγειος· κεδέμ-καδέμ-Κάδμος ὁ χρυσοῦς· Σανσκρ. mātram ὕλη· mātar μάχαιρα· mābas λάμψις, medus λίθος καὶ λοιπά. Περσιστὶ δζεμερ ἐλευθέριος, γενναῖος· δζεχεννίμ καὶ δζεχιμ ἄδης· δζάν ψυχὴ· δζεαμὸς δάμαλις. Ἀλβανιστὶ μάτ ἢ γῆ· βετὶμ ἀστραπή, μαδὲν μεταλλεῖα, τὸ μαῦδι τοῦ Ἡσυχίου, τὸ λατόμιον· καὶ μάθ μέγας· μετσεφ κρύπτω.

1) Αἰσχύλου Προμηθεὺς σ. 109—112, 252. 450, 500, 506.
2) Ν. Γ. Πολίτου, Λαογραφικὰ σημεῖώματα Τομ. Β'. 254.

Ἄλλὰ καὶ πλῆθος ἄλλο κυρίων ὀνομάτων. Λαομήδεια γυνὴ τοῦ Πρωτεσιλάου. Περιμήδης υἱὸς τοῦ Αἰόλου ἀνὴρ τῆς Μερόπης τοῦ Ἀτλαντος καὶ ἀδελφὸς τοῦ Ἀθάμαντος. Ἀλκιμέδων ἡγεμὼν τῶν Μυρμηδόνων. Ἀλκιμήδη σύζυγος τοῦ Αἴσωνος, ἢ καὶ Ἄρνη καὶ Σκάρεια τοῦτοσημῶς λεγομένη. Αὐτομέδων ὁ Σκύριος, ἡνίοχος τοῦ Ἀχιλλέως. Περιμήδη θυγάτηρ τοῦ Αἰόλου, γεννήσασα ἐκ τοῦ Ἀχελφού τὸν Ἴπποδάμαντα καὶ Περιμήδην. Πρωτομέδεια μία τῶν Νηρηίδων. Ἀλκημήδη ἄλλη. Λαομέδεια ἑτέρα καὶ ἄλλη Θεμιστώ. Ἀδμήτη δὲ μία τῶν Ὠκεανίδων νυμφῶν. Μήδεια ἐξ ἧς ὁ Ποσειδὼν ἐγέννησε τὸν Ἀσπληδόνα ἢ πολυθρύλλητος Μήδεια ἢ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῆς παγχρύσου Κολχίδος Αἰήτου. Μέδουσα ἢ μήτηρ τοῦ Χρυσάορος. Ἀνδρομέδα ἢ τοῦ Περσέως. Εὐρυμέδων ὁ «δαίμων ἐσχαριῶνος» δηλονότι μεταλλουργὸς κατὰ τὸν Νόννον. Ἀγαμήδης ἀδελφὸς τοῦ Τροφωνίου, οἵτινες μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῶν Ἀπόλλωνος ἔκτισαν τὸν ναὸν τῶν Δελφῶν. Ἀγαμήδη ἢ θυγάτηρ τοῦ Αὐγείου, ἦν ὁ Ὀμηρὸς καλεῖ «ξανθὴν Ἀγαμήδην». Ἀγαμήδης υἱὸς τοῦ Ἐργίνου βασιλεὺς τοῦ Ὀρχομενοῦ κατὰ τὸν Παυσανίαν. Μεγαμήδη τοῦ Ὀρυνκτίωνος—χρυσοῦ, γυνὴ τοῦ Θεσπίου γεννήσασα 50 θυγατέρας τὰς Θεσπιάδας, ἐξ ὧν ὁ Ἡρακλῆς ἐγέννησε 50 τέκνα. Περιμήδης εἷς τῶν Κενταύρων. Μηδείδης ὁ Τυρσηνὸς ληστής, ὁ τὸν Διόνυσον λαβὼν ἐν τῷ πλοίῳ αὐτοῦ. Ἐπιμήδης εἷς τῶν ἐν Ἠλείᾳ Δακτύλων. Εὐμήδης ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου λέγεται ὁ υἱὸς τοῦ πολυχρύσου Δόλωνος¹⁾). Μηδειακάστη θυγάτηρ τοῦ Πριόμου γυνὴ τοῦ Ἴμβρου²⁾). Ἀγαμήδη ἢ τοῦ Μακαρέως ἐν Λέσβῳ. Μεγαμηδείδης ὁ ἀναξ Πάλλας οὐ θυγάτηρ ἢ διὰ Σελήνην καὶ Λυκομήδης βασιλεὺς τῆς χρυσοφόρου Σκύρου καὶ πατὴρ τῆς Δηϊδαμείας. Φιλομέδουσα «βοῶπις» ἢ μήτηρ τοῦ Μενεσθένους βασιλέως τῆς Ἄρνης. Καὶ τὸ ὀμηρικὸν μέδων-μέδοντες οἱ ἡγεμόνες, τῆς αὐτῆς ἐννοίας εἶναι οὕτω ὁ Φόρκυνος λέγεται «ἀλὸς μέδων»³⁾). Μέδων ὁ Ὀϊλέως. Μέδων ὁ ἐκ Λυκίας, καὶ Μέδων ὁ Ἰθακήσιος⁴⁾). Φρονοῦμεν δὲ ὅτι καὶ ἡ Μαντίνεια τῆς Μεσσηνίας εἰς τὴν αὐτὴν ρίζαν μᾶλλον ἔχει τὴν ἀναφορὰν τῆς, ὡς καὶ ἡ ὀνομασία φυλῆς τινὸς Βοιωτικῆς τῶν «Τεμίκων» περὶ τῶν ὀπείων ἐγράφη⁵⁾) ὅτι σημαίνει «τσιμπλιάριδες» !! ἄληθῶς μεγαλυτέρα βλασφημία δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γραφῆ ὑπὸ λογίου ἀνδρός.

Μέθυμα ἐπίσης, καὶ πάντα, τὰ ἐκ τοῦ μεθ-μεδ σύνθετα ὡς ἀνεγρά-

1) Ἰλιάς Κ. 314.—2) Ἰλιάς Ν. 173. Ἰλιάς Α. 740.

3) Ὀδυσσ. Α'. 77.—4) Ἰλιάς Β. 727 Ν 693, Ο. 332. Ὀδυσσ. Δ. 677. Χ. 257.—

5) Ν. Ἐλευθερίου, Πελασγικὴ Ἑλλάς 95, 96.

ψαμεν διὰ πολλῶν¹⁾). Ἄλλὰ καὶ ἡ Μυτιλήνη ἐκ τῆς αὐτῆς ἐννοίας προήλθε²⁾).

Μάδυτος πόλις ἐν Θράκῃ ἀσφαλῶς ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ μετάλλων λαβοῦσα τὴν ὀνομασίαν. Δημοκρανεία θρακικὴ πόλις. Μέτραι ἐπίσης καὶ Μήδεια καὶ Μέδουσα. Δαμασίπη ἢ μητρὰ τοῦ Ἐβρου ἀργυρορρύτης δὲ λέγεται ὑπὸ τοῦ Εὐριπίδου ὁ Ἐβρος ποταμὸς τῆς Θράκης. Δημοφῶν, Διομήδης, Δαμέας, Ἀδάμας, Μηδίστας, Μήδα, Ροιμηδάλης Δάμολις-Ζάμολις, Ραδαμπίδης θεὸς θρακικὸς, Λύδαμης, Ὀδομάντις, Σαλμηδησός, Εὐρυδέλμης, Μήδοκος, Μηδόσακος, Δαμήνιον, Δαμηνῶν τεῖχος, Μηδιεύς, Διδυμότειχον, πάντα θρακικὰ ὀνόματα τὴν αὐτὴν ἐννοίαν ἔχοντα. Μέθαπος-Μέδαπος ὁ διδάξας τοὺς Θηβαίους τὰ τῶν Καβείρων μυστήρια, Διμήνιοι ἀρχαῖοι θρακικὸς λαός. Διομήδη Λεσβία θυγάτηρ τοῦ Φόρβαντος. Δημοδίκη θυγάτηρ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἄλλη σύζυγος τοῦ Ἀθάμαντος ἄλλη σύζυγος τοῦ μεταλλουργοῦ Κορύβαντος καὶ μήτηρ τοῦ Σκαμάνδρου ἄλλη ἀδελφὴ τοῦ Πακτωλοῦ. Δημαίνιος ἐπίκλησις τοῦ θεοῦ Ἀσκληπιοῦ. Δημόδοκος Φαίαξ ἀοιδός. Δημοπτόλεμος εἷς τῶν μνηστήρων τῆς Πηνελόπης. Δημολέων εἷς τῶν Κενταύρων ἄλλος υἱὸς τοῦ Ἀντήνορος, καὶ ἕτερος ὁ υἱὸς Δημάχου στρατεύσας μετὰ τοῦ Ἡρακλέους κατὰ τῶν Ἀμαζόνων. Δημόνησος ἢ ἐν τῇ Προποντίδι «Χάκκη» ἢ ἐξάγουσα χαλκόν. Δημονίκη θυγάτηρ τοῦ Ἀγήνορος. Δημοφῶν υἱὸς τοῦ Θησέως καὶ τῆς Φαίδρας. Δημόνασσα θυγάτηρ τοῦ Ἀμιαράνου καὶ σύζυγος τοῦ Θερσάνδρου. Γανυμήδη ἢ καὶ Δία καὶ Ἡβη. Δίδυμεὺς καὶ Διδυμαῖος ὁ Ἀπόλλων. Διδύμη νῆσος τῶν Γαδείρων, Διδυμοχώριον Χίου. Δίδυμοι ὁ Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης οἱ Κάβειροι. Δίδυμοι ἦσαν καὶ ὁ Ἀπόλλων καὶ Ἡρακλῆς, Τριπτόλεμος καὶ ὁ Ἰάσων. Θησεὺς καὶ Περίθους Δίδυμοι ὁ Ἀμφίων καὶ Ζύθος οἱ καὶ Ἄνακες, ὡς καὶ οἱ Διόσκουροι Ἄνακες, οἱ

1) «Φῶς ἀπὸ τὰ βάθη τῶν Αἰώνων» Α'. 30.

2) Ἄξιον προσοχῆς εἶναι ὅτι τόσον ὁ οἶνος, ὅσον καὶ τὸ μέλι εἰς πάσας τὰς γλώσσας ἔχουσιν τὴν αὐτὴν ρίζαν πρὸς τὸ μαδ-μαθ-ματ, μέδ-μεθ-μετ, μελ ἀναφερομένη εἰς τὰ μέταλλα· μέλδομαι τήκομαι· μέδω. σταθμῶ· μέδιμνον· τοῦτο δὲν μᾶς ἐκπλήσσει ἀφοῦ ὁ Διόνυσος ὁ τοῦοἶνου θεὸς εἶνε συνάμα καὶ ὁ θεὸς τοῦ χρυσοῦ, υἱὸς τοῦ χρυσοῦ Διὸς καὶ τῆς χρυσοῦς Σεμέλης, θυγατρὸς τοῦ ὀλοχρύσου Κάδμου, τῷ εἵρε-τοῦ τῶν μεταλλείων τοῦ Παγγαίου, τοῦ ἐκπροσωποῦντος ἀπ' ἀρχῆς τὸν χρυσόν, διὰ τοῦτο καὶ μυθολογεῖται ὅτι μετήλλαξεν μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Ἀρμονίας εἰς ὄφιν τὸν ἄλλον τοῦτον ἀρχικὸν ἐκπρόσωπον τοῦ χρυσοῦ. Περὶ τῆς συγγενείας τοῦ οἶνου—μεθ πρὸς τὸν χρυσόν ὑπάρχει καὶ ἄλλη μυστικωτέρα ἐννοία περὶ τῆς ὁποίας θὰ διαλάβωμεν ὅταν γράψωμεν περὶ τοῦ Ἀσκληπιοῦ θεοῦ τῆς ἱατρικῆς· καὶ ὁ Ἀσκληπιὸς ὄφης εἶνε, καὶ τὸ σύμβολον αὐτοῦ ἐπίσης· ὁ ὄφης, medecine ἢ ἱατρική, medaille τὸ χρυσοῦν κόσμημα mad, madh—iāσθαι καὶ madhon ἢ ἱατρικὴ Σανασκ. medeor λατ. θεραπεύω καὶ medicus ἱατρός.

Ἐφέστιοι θεοί· καὶ ἐν γένει πᾶσαι αἱ ὀνομασίαι χωρίων πόλεων, ὄρεων φέρουσαι τὸ ὄνομα τοῦτο ὑποδηλοῦν τόπους μετάλλων.

Ὁ ἰδύνατό τις νὰ μᾶς μεμφθῇ διότι πάντα τὰ ὀνόματα διὰ τῶν ὁποίων ἐκαλοῦντο οἱ ἀρχαῖοι ἑλληνικοὶ λαοὶ τὰ τε γενικὰ καὶ τὰ ἐπὶ μέρους ἀγωνιζόμεθα νὰ ἀναγάγωμεν εἰς τὰ μεταλλεῖα· ἀλλ' ἡ μομφὴ αὐτῇ θὰ ἦτο λίαν ἀδικος, προερχομένη ἐξ ἀγνοίας τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν κατίσχυσαν ταῦτα καὶ τοῦ τρόπου τῆς δράσεως αὐτῶν· οἱ πανάρχαιοι πρόγονοι ἡμῶν ἦσαν κατ' ἐξοχὴν «πειρατικὸς λαός», τῆς λέξεως ἐκλαμβανομένης ἐν τῇ λαμπρῇ ἐκδοχῇ αὐτῆς, δηλονότι ἐκζητηταὶ τοῦ χρυσοῦ καὶ ἐν γένει τῶν πολυτίμων μετάλλων· ἦσαν χρυσορῦχοι ἀναγαγόντες τὸ ἔργον εἰς ἐπιστήμην· ὅπως σήμερον δι' εἰδικοῦ μηχανήματος εὐρίσκομεν τὰ ἐδάφη τὰ ἐγκρύπτοντα ὕδατα, οὕτω καὶ τότε οὐχὶ βεβαίως μόνον ἀπὸ διαίσθησιν, ἀλλ' ἐκ πείρας ἠδύναντο νὰ ἀνακαλύψωσιν πᾶσαν γωνίαν τῆς γῆς, ἢ ὅπσῃα ἐκρυπτε τὰ εὐγενῆ μέταλλα· ἡμεῖς ὁπωσδήποτε ἠδυνήθημεν νὰ ἐξιχνιάσωμεν τὸ μυστικὸν τοῦτο, ἀλλ' εἰσέτι τὸ θέμα τοῦτο ἔχομεν ὑπὸ μελέτην διὰ τοῦτο καὶ δὲν τολμῶμεν νὰ τὸ βεβαιώσωμεν· οἱ Ἕλληνες καὶ δὴ οἱ Ἡπειρώται-Θρᾶκες οἱ ἀποτελοῦντες μετὰ τῶν κατοίκων τῶν Νήσων Κερκύρας-Παξῶν τὸν πρωτόγονον ἑλληνικὸν λαὸν ἦσαν, ὡς εἶναι μέχρι σήμερον «μ ε τ α ν ἄ σ τ α ι», ἥτις λέξις σημαίνει τὸν ἄνθρωπον τὸν θηρευόντα τὸν χρυσόν· ἦτο λοιπὸν φυσικὸν καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ ἄλλοι λαοὶ πρὸς οὓς μετηνάστευον χάριν τοῦ χρυσοῦ νὰ ἔχωσι καὶ ἀνάλογον ὀνομασίαν, διὰ τοῦτο ἐκλήθησαν γενικῶς Αἰθίοπες, Φοίνικες, Πελασγοί, Καδμεῖοι, Ἀργεῖοι, Ἀχαιοί, Δαναοί, Γραικοί Ἕλληνες, μερικῶς δὲ κατὰ φυλὰς Τρῶες, Φρύγες, Λύκιοι, Κίλικες, Σκυθταί, Κολχεῖς, Ἰβηρες, Ἀλβανοί, Ἴωνες, Αἰολεῖς, Δωριεῖς καὶ καθ' ἐξῆς, πᾶσαι ὀνομασίαι ἔχουσαι ἄμεσον σχέσιν πρὸς τὰ μέταλλα· διὰ τοῦτο καὶ τοὺς διαφόρους τόπους ὠνόμασαν ἐκ τῶν μετάλλων τὰ ὁποῖα περιέκλειον ἐν τοῖς στέγνοις αὐτῶν. Συμπληροῦντες τὸ Κεφάλαιον τοῦτο ὀλίγας λέξεις θὰ προσθέσωμεν ἔτι.

Μύθος ὁ πεπυρακτωμένος σίδηρος· Μῆτις ἐξ ἧς ὁ Ζεὺς ἐγέννησε τὴν Ἀθηνᾶν, ἐξεληθοῦσαν ἐκ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ διὰ τῆς σφύρας τοῦ Ἡφαίστου ἢ Προμηθέως· «μῆτις» κατὰ τὸν Ἡσύχιον, ἢ τέχνη, ὁ δόλος· εἶναι δὲ πλέον γνωστὸν τί σημαίνει δόλος· διὰ τοῦτο ὁ Ἡφαιστὸς «κλυτόμητις» ἐκαλεῖτο· μάντις καὶ πρόμαντις λέξις οὐχὶ ἄσχετοι πρὸς τὸν Προμηθέα· μυστήριον, μυτιωτάω, κερματίζω· κέρμα δὲ τὸ χρῆμα καὶ κέρσα τὸ αὐτό, ἐξ οὗ, ὡς εἵπομεν, Ἀξιόκερσα, Ἀξιόκερσος, οἱ Κάβειροι τῆς Σαμοθράκης· materia ἢ ὕλη· matralia ἢ ἑορτὴ τῆς Λευκοθέας· Ἴνοῦς, θυγατρὸς τοῦ Καβείρου Κάδμου, καὶ συζύγου τοῦ Ἀθάμαντος· μάταρις εἶδος πελέκews. Μεδεὼν πόλις τῆς Ἡπείρου· Μεδοῦλος καὶ Μήζηδος τῆς Εὐβοίας Καρυστίας, καὶ Μετζὰ τῆς Χίου· δεμίρ ὁ σίδηρος· Δεμιρτζελῆ καὶ

Δεμιρτζῆ χωρίον τῆς Θράκης· σιδάριος κατὰ τὸν Ἡσύχιον ὁ χαλκεύς, τέμμενος, Θέμις, ἢ «ἤτεκεν ὥρας τὰς χρυσάς».

«Πρῶτᾶ μὲν εὐβουλον Θέμιν οὐρανίων
χρυσέαισιν ἵπποισιν ὠκεανοῦ παρὰ πάγον
Μοῖραι ποτὶ κλίμακα σεμναὶ
ἄγον Ὀλύμπου λιπαρὰν κάθοδον
σωτήρος ἀρχαίων ἄλοχον Διὸς ἔμμεναι.
ἃ δὲ τὰς χρυσάμπυκας ἀγλαοκάρπος τίκει
ἀγαθὰς ὥρας», κατὰ τὸν Πίνδαρον, ἢ κατὰ τὸν Ἡσίο-

δον ὁ Ζεὺς:

«Δεύτερον ἠγάγετο λιπαρὰν θέμιν ἢ τεκεν ὥρας»,
ἢ Θέμις, ἐλέγετο καὶ Καρμέντα.

Τὸ Μαντεῖον τῶν Δελφῶν πρὶν ἢ περιέλθῃ εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ Ἀπόλλωνος εἶχε κατὰ τὴν παράδοσιν, ἰδρυθῆ ὑπὸ τῆς Γαίας-Θέμιδος καὶ Φοίβης μεθ' ἧς ὁ Ποσειδῶν, εἶτα ὁ Ἀπόλλων· διεξεδίκει δὲ αὐτὸ καὶ ὁ Ἡρακλῆς· ἢ Θέμις-Δέμις σχετίζεται μετὰ τῶν μεταλλείων καὶ οἱ Θέμιστες οἱ ἱερεῖς τῆς Δωδώνης οἱ καὶ Τόμουροι-Δόμουροι-Δάμουροι λεγόμενοι, ἔλαβον ἀσφαλῶς τὸ ὄνομα ὡς ἐκ τῆς ἀρχικῆς αὐτῶν ἐννοίας τῶν ἱερέων τῶν μετάλλων καὶ δὴ τοῦ κυριωτέρου ἐκπροσώπου αὐτῶν τοῦ Διὸς, ὅστις καὶ Τιτὰν ἐλέγετο, καὶ Κάβειρος ἐθεωρεῖτο· ἔχομεν δὲ σχηματίζει τὴν πεποιθήσιν ὅτι ὅπου ἐν τῇ ἀρχαιότητι ὑπῆρχον Μαντεῖα, ἐκεῖ ἀσφαλῶς ὑπῆρχον καὶ μέταλλα· διότι οἱ ἄνθρωποι ἀπολέσαντες τὴν ἀληθῆ ἰδέαν τοῦ θεοῦ, τὰ μέταλλα ὑφ' ὅλας αὐτῶν τὰς μορφὰς ἐθεοποίησαν· διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἢ ἱστορία τῶν μετάλλων περὶ τὰ ὁποῖα στρέφεται πᾶσα ἡ θεογονία καὶ κοσμογονία καὶ φιλοσοφία τῶν Ἑλλήνων, καὶ συνεπῶς πάσης τῆς ἀρχεγόνου ἀνθρωπότητος.

«Ἀληθῶς ἄφ' Ἑλλήνων ἦρξε φιλοσοφία,
ἧς καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα τὴν βάρβαρον
ἀπέστραπται προσηγορίαν»

ἀλλὰ καὶ πᾶσα ἐν γένει ἡ τέχνη καὶ ἡ ἐπιστήμη· αὐτοὶ δὲ ἦσαν οἱ πρῶτοι, οἵτινες ἐκ τῆς μελέτης τῶν μετάλλων καὶ τῶν ἰδιοτήτων αὐτῶν ἔθεσαν τὰς βάσεις τῶν νόμων τῆς φύσεως καὶ εὗρον τὴν Ἀστρονομίαν, παρ' ὧν ἔλαβον τὰ σπέρματα οἱ Αἰγύπτιοι καὶ Χαλδαῖοι, οἱ νομιζόμενοι ὡς πρῶτοι ἐφευρέται τῆς Ἀστρολογίας. Τὰ πάντα ἐνόησαν οἱ ἀρχέγονοι πρόγονοι ἡμῶν, πασῶν δὲ τῶν συγγρόνων μεγάλων ἀνακαλύ-

ψων, αἱ ὁποῖαι σήμερον καταπλήττουν, τὰ «ἐναύσματα», τὰ σπέρματα, ἀνευρίσκομεν εἰς τὸν Ὅμηρον καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Μυθολογίαν, ἥτις οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον κατενοήθη¹⁾.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

«Σκάρκη θρακιστί, ἀργύρια»
(Ἡσύχιος)
«Σκαπτῆς ὕλης Χρύσεια μέταλλα»
(Ἡρόδοτος 6.46)

Ὡς ἡ δ ἄ μ οὕτω καὶ ἡ λέξις Οὐσκ εἶνε ἐλληνικωτάτη ἐκ τῆς ἀρχικῆς ρίζης σκ, σκα, σκε, σκι, σκην σκον, ὑπὸ πάσας ταύτας τὰς μορφὰς ἀναφερομένη εἰς τὸν χρυσοῦν καὶ τὰ συναφῆ αὐτῷ μέταλλα· τοῦθ' ὅπερ μέχρι τοῦδε ἠγνοήθη, ἂν κοῖ ἔχομεν τὴν γνωστὴν νῆσον Σκύρον λαβοῦσαν τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ μεταλλείων χρυσοῦ μὴ ἀγνοηθέντων ὑπὸ τῶν ἀρχαίων· ὅτι αἱ λέξεις δαμ καὶ Σκυ εἶνε ταυτοσήμαντοι καταφαίνεται καὶ τοῦ ὅτι ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῆς Σκύρου Λυκομήδου, ὡς εἶδομεν, ἐλέγετο Δηϊδάμεια, ἐξ ἧς ὁ Ἀχιλλεὺς ἐγέννησε τὸν Πύρρον ἢ Νεοπτόλεμον τὸν φονέα τοῦ Λαοδάμαντος, καὶ διότι ὡς πρῶτοι κάτοικοι τῆς Σκύρου ἐθεωροῦντο οἱ Κάρεις οἱ μεταλλουργοὶ οὗτοι Κάουρες-Κάβειρες. Βεβαίως ἐκ τῆς τοιαύτης χρυσῆς ἐννοίας προῆλθεν καὶ ἡ ὀνομασία τῆς Ἀθηναῶν Σκιράδος καὶ τῶν Μεγαρικῶν ὀρέων τῶν Σκιράδων πετρῶν λεγομένων καὶ ταυτοσημάντως Γερανείων· Σκίρων

1) Μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας εἶναι αἱ λέξεις Δάμ καὶ Δάν· δάνος, τὸ δῶρον τὸ διδόμενον χρῆμα, δανείζειν· δαῖν ἀραβ. ὁ δανειστής καὶ διάριον ὁ χρυσός. Dhanam ὁ πλοῦτος καὶ Dhanim ὁ πλούσιος. Σανσκριτιστί· δανάκη νόμιμα· Δανάος Δανάη πρὸς ἣν ἦλθεν ὁ Ζεὺς—Δίνος ὡς χρυσὴ βροχή· δανά περσ. ὁ μόσχος-χρυσός. danups δὲ καὶ ἡ Ἡπειρος Σανσκρ., ἔχουσι τὴν ἐννοίαν τοῦ ὄφρα-χρυσοῦ-Τάν· καὶ danups δὲ καὶ ἡ Ἡπειρος Σανσκρ., ἔχουσι τὴν ἐννοίαν τοῦ ὄφρα-χρυσοῦ-Τάν· καὶ Δάν ἐβρ. ὁ ὄφρι· ἀλλὰ καὶ Ἑλληνιστί ἐπίσης, ἡ Τάνος, Τήνος ἐλέγετο καὶ Ὀφριούσα. Δάνας ἡ ρίζα δ α-δ i λάμπειν καὶ οἱ μεταλλουργοὶ Κάρεις Δάοι ἐλέγοντο· Δίοι δὲ καὶ οἱ Θραῖκες. νᾶς-νος ὁ ὄφρι καὶ Σατανᾶς περσ. διβ ὁ χρυσοῦς ὄφρι, ὁ Τυφῶν, Σατοῦρνος ὁ Κρόνος· σάτρα ὁ χρυσός, ἐξ οὗ καὶ Σατράπης. Δαντᾶ ἢ Νταντᾶ λέγεται ἡ διὰ τοῦ γάλακτος αὐτῆς τρέφουσα τὸ βρέφος· γάλα δὲ εἶναι ὁ ἀφρός τοῦ αἵματος διὰ τοῦτο καὶ ἐβραϊστί οἱ τιθοί-μαστοὶ λέγονται ντανταῖα, δ ἄ μ τὸ αἷμα ἐβραϊστί· εἶπομεν δὲ ὅτι αἷμα εἶναι μυστικὴ ἔκφρασις τοῦ χρυσοῦ, ἐφ' ὅσον ἡ καρδιά θεωρεῖται ὡς λέβης, ἐν ᾧ καθαρίζεται τὸ αἷμα ὡς ὁ χρυσός, αἱ δὲ ἄχρηστοι αὐτοῦ οὐσίαι εἶναι ἡ σκωρία, τὸ «σκῶρ» καὶ οἱ Δαναοὶ ὄθεν ὡς καὶ οἱ Ἀχαιοὶ Καδμεῖοι, Ἀργεῖοι, Ἑλλήνες Ἀλβανοὶ εἶναι ὀνομασίαι ταυτοσήμαντοι· οἱ λαμπροί, οἱ φωτεινοί, οἱ χρυσοί.

ἐλέγετο καὶ ὁ ἐπὶ τῶν ὀρέων τούτων ληστής, ὃν ἐφόνευσεν ὁ Θησεύς καὶ ἐν γένει πᾶσαι αἱ τῶν Μεγάρων τοπωνυμῖαι καὶ ἡ ἀρχαιοτάτη ἱστορία αὐτῶν, ἡ ἀναφερομένη εἰς τὴν Ὀμηρικὴν καὶ Προομηρικὴν Μεγαρίδα, καὶ ἡ ἐν αὐτῇ παρουσία τοῦ Μίνωος, Θησεῶος τοῦ Αἰακοῦ, τοῦ Κιχρέως, ὅστις ἦν παράστασις τοῦ ὄφρα-χρυσοῦ, μαρτυροῦσι τὴν χρυσοφαῖ ὑπόστασιν τῆς ὕλης περιφερείας ταύτης¹⁾. Σκαπτὴ ὕλη τῆς Θράκης ἔχουσα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου μεταλλεῖα.

1) Ἡ ρίζα Σκ καὶ αἱ συναρτίαι αὐτῆ εἰσι γονιμώταται πρὸς παραγωγὴν ὀνομάτων, προσώπων, καὶ τόπων κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦτον ἀναφερομένων εἰς πολὺ τιμα μέταλλα. Οὐσκ Σκιρτητῆς ἐλέγετο ὁ πάγχρυσος Διόνυσος-Βάκχος· καὶ Σκύροι οἱ θεράποντες αὐτοῦ· Σκύρος πόλις τῆς Ἀρκαδίας καὶ Σκαπὴ βουνός· Σκουρέικα τῆς Σίμου, Σκουροχῶρι τῆς Ἰλίδος· Σκοτεινά τῆς Ἀργολίδος, Σκοῦρα τῆς Ἀττικῆς· Σκοροῦσα Λαρίσης, Σκόποι Φθιώτιδος Θηβῶν, Σκόρητ Ἀχαρνανίας, Σκορπιῶνα Φιλιατῶν Ἡπείρου, Σκούπα Φιλιπιάδος Σκεπαστὸ Σαμοθράκης, Σκάπετα Σουλίου Θεσπρωτίας, Σκιπετὸ Πλαταρίας Ἡπείρου, Σκεπαστὴ Χαλκίδος, Σκίρος Μάντις ἐκ Δωδώνης Ἰδρύσας τὸ ἐν Ἀττικῇ ἱερὸν τῆς Σκιράδος, Σκιρῖται Ἀρκαδίας, Σκέφρος υἱὸς τοῦ Ταυγέτου ὅπου μεταλλεῖα σιδήρου, Σκοτίνα Περίας, Σκιράδιον καὶ Σκαμβωνίδες Ἀττικῆς, Σκίρος δὲ ἐλέγετο καὶ τὸ δυσώνυμον μέρος τῆς πόλεως, τὸ Τουρκιστί καλούμενον Κίρ-Χανές ὅπου ἐξαγοράζεται ἡ σάργ. Σκαῖα ἡ θυγάτηρ τοῦ Δαναοῦ καὶ γυνὴ τοῦ Ἀρχάνδρου· Σκαμάνδρεια πόλις τῆς Τροίας καὶ Σκάμανδρος ὁ ποταμὸς καὶ ὁ Σάνθος καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Ἐκτορος ὁ καὶ Ἀστυνάξ. Σκάρπα τῆς ἀρχαίας Ἰλλυρίας· Σκαρίνα Κούπερ οὐ τῆς χρυσοφόρου Σκάρου θήρας. Σκάρφεια Λοκρός· Σκηπία Κεφαλληνίας· Σκηψίς Περγάμου τῆς χώρας τῶν Καβείρων, Σκοτάδι καὶ Σκοτίνα ἢ Παξῶν, ὡς καὶ Σκάρπες, Σκάρος, Σκινουράς Σκιδι Σκιᾶ Εὐβοίας, Σκαῖα πύλαι τοῦ Ἰλίου καὶ Σκιράς ἢ Σαλαμῖς, Σκιπερὸ Κερκύρας· Σκάρδος Λευκάδος· Σκιρτωνία καὶ Σκιώνη Μακεδονίας, Σκόπελος Λέσβου Σκόπελος Εὐξείνου Πόντου· Σκόπελος Νήσος, καὶ Θράκης πόλις· Σκόπελοι Μελάντιοι, Σκοροφούλα μία τῶν Ἐχινάδων καὶ Παξῶν· Σκουλικαῖδες Ζακύνθου· Σκουλικαῖα Ἡπείρου· Σκουλιὸς Κρήτης· Σκύλλα ἡ Ὀμηρικὴ Σκανδάλη Λήμνου· Σκάνδαλον Θεσπρωτίας· Σκάνδαλα Κῶ· Σκαίπαδες ἔθνος ἐν Αἰθιοπίας· Σκολότοι οἱ Σκῦθαι· Σκύθης υἱὸς τοῦ Ἡρακλέους· Σκαμνέλι Ἡπείρου· Σκαμνᾶκι Λακωνίας· Σκάνδεια Κηθύρων· Σκουάριον Λακωνίας παρὰ τὸν Ταυγέτην τὸν χαλκοτρόφον· Σκιρτοῦ Βοιωτίας· Ὀρχομενοῦ· Σκάρφης Ἀχαρνανίας· Σκιράκι πηγὴ ἐν Τσομαδᾷ Ἡπείρου· Σκαρπηνέριον ἐν Ἡπείρῳ, ὅπου καὶ χωρίον Βάλλα· Βαλλαρὰτ δὲ πόλις τῆς Αὐστραλίας ἔχουσα πλουσιώτατα μεταλλεῖα χρυσοῦ· Σκούλη Κύπρου ἐν ἰῷ διαμερίσματι Χρυσοχοῦς· Σκουριώτισσα μεταλλεῖον χαλκοῦ ἐν Κύπρῳ· Σκουπίτσα Παραμυθίας· Σκούλη ἐν Κρήτῃ· Σκόδρος Λακωνίας· Σκούπα Ἄρτης ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Ἀράθου ἐνθα πλούσια μεταλλεῖα· Σκουλικαῖα Τσουμέρκων Ἄρτης· Σκούταρος ἢ Σκούταρον ἐν Μεθύμνῃ τῆς Λέσβου· Σκάρφη Λοκίδος· Σκάρδα ἢ Σκούταρη ἐν Θράκῃ ἰδίως Σκοτοῦσα παρὰ τὸν Στρομόνα, Σκέμψα, Σκαπτὴ ὕλη, ἐπαναλαμβάνομεν, παρὰ τὸ Παγγαῖον μεταλλευτικὸς σταθ-

Εἰς πάντα ταῦτα τὰ μέρη, ὃ ἀρχαιόλογε καὶ γεωλόγε,

«ἐλαφρότερον

πέντε ἀπ' ἐμοῦ καὶ πέντε ἀπὸ σοῦ
θησαυρὸν ὄρυγε»¹⁾).

καὶ ἂν δὲν εὔρη; χρυσὸν καὶ ἄργυρον, θὰ εὔρης πάντως μέταλλα ἰσάζια τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἀργύρου, ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν ὅτι ἡ Ἑλλάς ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον εἶναι ἐν πλουσιώτατον μεταλλεῖον· ὡς δὲ ἐδικαιώθημεν δι' ὅσα ἀνεγράψαμεν εἰς τὸ Δ' μέρος τῆς μελέτης ἡμῶν «Φῶς ἀπὸ τὰ βάρη τῶν αἰώνων», οὕτω περιφανῶς θὰ δικαιωθῶμεν διὰ τὰ ἐν τῇ παρούσῃ, ἅτινά εἰσι συμπεράσματα βαθείας καὶ συντόμου μελέτης καὶ οὐχὶ ἐξ ἐπιπολῆς.

Ἄλλ' ἵνα μὴ ὑπολειφθῇ οὐδ' ἡ ἐλαχίστη ἀμφιβολία καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ ἀπιστῶν, προσθέτομεν ἐλαχίστας ἐτι πληροφορίας σχετικὰς πρὸς τὴν σημασίαν τῆς ρίζης Σκα· Θρακιστὴ ἢ πρωτοελληνιστὴ: Σκαρ-κη ἐλέγοντο τὰ ἀργύρια· σκύρος ἢ λευκὴ πέτρα τῆς Θέμιδος-Γῆς· καὶ Σκύρος Νῆσος παρὰ τὴν Αὐλίδαν πλησίον τῆς Τανάγρας, ὅπου καὶ ναὸς τῆς Θέμιδος, καὶ Θεμίσκυρα τῆς αὐτῆς ἐννοίας· ἦν δὲ ἡ ἀρχικὴ Θεμίσκυρα ἐν Ἠπειρῷ ἔνθα καὶ αἱ Ἀμαζόνες· Σκαρκίνα-καρκίνος ἐν τῇ μεταλλικῇ ἐννοίᾳ καὶ κάρχη ἀργυρῆ· σκαπάνη καὶ σκαφεῖον ἢ δίκελλα δι' ἧς ἀνασκάπτονται τὰ μέταλλα καὶ σκαπανεὺς ὁ σκαφεύς· σκόλοψ, σκόλοψ λέξεις τῶν μεταλλείων· σκίσω, σκύσει, νύσσει, κατὰ τὸν Ἡσύ-

μὸς καὶ συνοικισμὸς πλουσίων χρυσορρυχείων (Ἡροδ. Στ. 46 Θερικιδ. Α. 100) ὅπου ὁ Θουκυδίδης εἶχε πλούσια μεταλλεῖα· καὶ Σκαῖον τεῖχος καὶ Σκαῖοὶ Ἰσθμῆες· Σκιώνη ἢ νῦν Κασσάνδρα· Σκεπαστὴ ἢ Σκοπός· Ἐσκιδζὲ βοννά τῆς Θράκης· Σκαῖβοαί φυλὴ Θρακικὴ καὶ Σκιρμάδες ἑτέρα φυλὴ καὶ τέλος· ὁ ποταμὸς Ὀσάιος τοῦ Θουκυδίδου ἢ Σκίας (Ἡροδ. Δ. 49 194), καὶ Σκαῖος τοῦ Σιράβωνος (ΠΓ. 59C).

Ἄσχοι καὶ Ἐτροῦσχο ἐλέγοντο οἱ Τυρρηνοὶ ὡς μεταλλοργοὶ καὶ χειροθῆσαι πειραταὶ· εἰς τὰς ἐτρουσκίαις ἐπιγραφὸς τὸς ἐπιγώσσους τὸς Ἰπείας μετὰ τὸς ἐπιγῶσσους ἡρμηνεύσει ὁ πορ' ἡμῶν ἐπιγῶσσους ἰστροσκίαις Ἰακωβος Θωμόπουλος (Πελασγικά Α. σελ. 462 καὶ ἐξῆς) ἀναφέρειται ἐν τῇ 10 ἐπιγραφῇ τὸ ὄνομα Fuscus ὅπερ ἐστὶ ταῦτόν τοῦ οὐσχο, ὁ Φαιός, ὁ Ἐρυθρός ὁ πρὸς τὸν χρυσὸν σχετιζόμενος, ταυτιζόμενος πρὸς τὸν Βῆλον, περὶ οὗ διὰ πολλῶν ἐγράψαμεν ἐν «Φῶς ἀπὸ τὰ βάρη» τόμ. Γ' καὶ θὰ γράψωμεν προσεχῶς ἐκτενέστερον ἐν ἰδίᾳ μελέτῃ περὶ τοῦ Κάδμου μεθ' οὗ συνταυτίζεται, καὶ ἡ μορφή τῆς ὁποῦν πληρεῖ πάντων τὴν μυθολογίαν, ἀλλ' ἡ ἰς ἀτυχῶς ἐλησμονήθη συμφορθεῖσα, οὕτως ὥστε νὰ ἀποβῇ ἀγνώριστος. Πρὸς τὸ Fuscus τοῦτο στενωῶς συνδέεται τὸ fiscus τὸ ταμίον, τὸ βασιλικὸν θησαυροφυλάκιον.

1) «Φῶς ἀπὸ τὰ βάρη τῶν αἰώνων» Δ' σελ. 59.

χιον. Νύσος δὲ ἡ κατ' ἐξοχὴν πατρὶς τοῦ χρυσοῦ Διονύσου· σκηπτὸς ὁ κεραινός, ἡ ἀστραπή· σκίφος ξίφος ἐν τῇ αὐτῇ ἐννοίᾳ· σκόπι ράβδος, βακτηρία καὶ σκηπτρον ἐπίσης διὰ τὴν χρυσοῦν αὐτοῦ σύστασιν· καὶ ράβδος λέξις τῶν μεταλλείων ἀναφερομένη εἰς τὸν χρυσόν· σκήπητον τὸ πτύον, κατὰ τὸν Ἡσύχιον, καὶ σκαπάνια ἢ βακτηρία· σκάμη ἢ μάχαιρα καὶ σκάμης, σκάμμα ὁ τάφρος, ὁ βόθρος τὸ λατομεῖον· σκαρφῶν εἶδος καμίνου μεταλλευτικῆς, κατὰ τὸν Ἡσύχιον. Σκέδ, σχεδ, σκεδάννυμι σκιδνασθαί σχίζειν, διασκορπίζειν· σκαρίας πολὺτιμος λίθος. Σκοῦδο νόμισμα ἀργυροῦν ἢ χρυσοῦν, τὸ λατ. scutum· Σκυθία ἐν τῇ αὐτῇ ἐννοίᾳ, καθ' ἣν καὶ τὰ ἐκ τοῦ κυθ—κεύθω=κρύπτω κευθμών, Κύθηρα. Scrokum λατ. τὸ βαλάντιον. Σκοῖδος ἢ κοῖδος, ὁ ταμίαις ὁ οἰκονόμος κατὰ τοὺς Μακεδόνας¹⁾ ἐκυγαλλ. χρυσοῦν νόμισμα ἐκ τοῦ λατ. scutum· σκῶτα ὁ τράχηλος κατὰ τοὺς Σικελούς, ἡ δέρις, περιδέριον χρυσοῦν κόσμημα· ἰσχύς, ἰσχυρὸς λέξεις ἀναφερόμεναι εἰς τοὺς δυνατοὺς τοὺς πλουσίους τοὺς βασιλεῖς τοὺς θεοὺς· τῆς αὐτῆς ἐννοίας τὸ λατ. valens valeo· valis τὸ κοῖλωμα, valcam τὸ περίφραγμα. Σχεδία, σκάφος τὸ πλοῖον, δι' ἣν αἰτίαν θὰ γράψωμεν ἐν προσεχῇ μελέτῃ ἡμῶν· σκίρατς οἱ κυβερταὶ κατὰ τὸν Ἡσύχιον· σκέφαρνος ὁ ἀμφίστομος πέλεκυς· σκιρὸς ἢ λατύπη, καὶ σκύρος ἢ ἀργιλώδης γῆ. Ἄργιλος δὲ καὶ πόλις ἐν Θράκῃ. Σκωρία τὰ περιττώματα τῶν μετάλλων· σκωρίδες αἱ γραῖαι. Σκύταλοι λάγνοι δαίμονες τῶν μεταλλείων· σηκῦλαι αἱ ταμίαι παιδίσκαι, κατὰ τὸν Ἡσύχιον· Σκυτήλη καὶ ὁ ὄφις. Σκύληξ ὁ ὀρύσσων τὴν γῆν· σκιραφώδης ὁ ἀπαταιῶν ἐν τῇ αὐτῇ ἐννοίᾳ τοῦ δόλιος· σκορδῶ κατὰ τὸν Ἡσύχιον συνουσιάζω, διὰ πληρωμῆς βεβαίως, ἐξ οὗ τὸ κοινῶς «σκορδόπιστη» σκαρία ἢ παιδιά, σκάφια τὰ ἰσχία· σκαιρὸς ὁ «αἰδιολέκτης» καὶ σκεῦος τὸ αἰδοῖον, σκῦζα δὲ ὁ ὄργασμός, ἀσέλγια· σκίρον τὸ πορνεῖον καὶ σκύτος ὁ δερμάτινος φαλλός· ἀσκός ἐπίσης, σκιά ἢ λάμψις· σκιάζω ἐξωραίζω· σκορπίαις καὶ σκορπίτης λίθος πολὺτιμος· Σκίκαβος ἢ κίκαβος νόμισμα ἐν χρήσει ἐν τῷ Ἄδῃ· κικκίβη καὶ ἡ γλαυξ ἢ καὶ κικυρίς, ὁ λαμπτήρ κατὰ

1) Τὴν λέξιν ταύτην ὡς εἶναι ἐπόμενον πρέλιβον καὶ αἱ ἄλλαι γλῶσσαι Skhad. Σανσκρ. σχίζειν, τέμνειν λατ. Scindeo σχίζω κόπτω· ἀγγλ. Skeit Γοιθ. Skaida τέμνω. Σκανδιναβία ἢ χώρα τῶν σχισμάτων, μεταλλείων· Skarp ἢ ἄρα τὸ δρεπτινον· scrobis ὁ βόθρος τὸ ὄρυγμα. Σκορπίων ἐν τῇ μυθολογίᾳ ὁ φονεύσας κατὰ διαταγὴν τῆς Ἀρετέμδος τὸν Ὀρίωνα. Skand skend Ἰνδογεσμ. καὶ Scawon ἀρχ. γεσμ. τὸ θεᾶσθαι, φέγγειν, ἀνάπτειν. Κενδρῶπεύς Κενδρῶσις τόπος ἐν Θράκῃ Σκαῖβοαί φυλὴ θρακικὴ. Σουμερ. Guskin ὁ χρυσός. Ὑογιον ἐν ἡμῶν τὸ χρυσοῦχον. Σανσκρ. Ush ὀσδάμι καίω. Ζενδ. ush καίειν. λατ. usuro καίειν· candere λάμπειν. Ἄλβ. σκενδία λάμψις. Σανσκρ. πάλιν ush πρῶτα καὶ ushas φωτίζειν Σκανδ. austrat ἀνατολή. Ἰσὰκ Σουμ. τὸ φῶς ἢ λάμψις ἢ «ἴσκα» καὶ ἴς ἢ αἰθά-

τὸν Ἡσύχιον γλαυῆ δὲ καὶ νόμισμα Σκάπουλος ρωμαῖος τοκογλύφος καὶ Σκάπτης ρωμαῖος τοκιστὴς καὶ σχίζα τὸ ὄρυγμα σκαρα-σχάρα-Ἐσχάρα, καὶ οἱ Κάβειροι «δαίμονες ἐσχαριῶνος» καὶ οἱ Κουρήτες Σκιρτίται λέγονται ὡς καὶ ὁ Βάκχος ὁ Ὀρφεὺς καὶ τὰς Νηρηίδας Σκιρτητὰς λέγει. Lat. sator σημαίνει μαντεύω, ζητῶ, ἐρευνῶ πρὸς εὐρεσιν κυρίως μετ' ἄλλων καὶ τὸ μεταναστεύω τὴν αὐτὴν καὶ πληρεστέραν ἔννοιαν ἔχει μετ' εἶναι τὸ μέταλλον, τὸ «μάδι». Σχάρα-Ἐσχάρα-Ἐσχαρὶς ἢ ἀρούρα ara lat. ὁ βωμός, ἢ Ἐστία ἢ Ἐσχάρα λέγεται καὶ κατ' ἴσιν ὡς καὶ ὀνομάζομεν καὶ σήμερον τὸ θυμιατήριον τὸ ἐν χρήσει ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ κατὰ τὴν Μεγάλην Ἑβδομάδα «ἐσχάριον κατὰ τὸν Ἡσύχιον τὸ κοῖλον θυμιατήριον» ἢ λέξις κατὰ παρεφθαρμένη ἔχει τὴν ἀρχὴν τῆς εἰς τὴν ρίζαν καθ, ἐξ ἧς καὶ ὁ Κάδμος ὁ κυρίως ἐκπρόσωπος τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου κατὰ λοιπὸν λέγεται τὸ θυμιατήριον ὡς ἐξ ἀργύρου κατασκευασμένον ἢ καθ γαδ-γαζ ἔχει ἄμεσον σχέσιν πρὸς τὸν χρυσόν ἢ ἀργυρον γαζοφυλάκιον τὸ μέρος ἐνθα φυλάσσεται ὁ χρυσὸς καὶ ἀργυρὸς ἢ πόλις Γάζα τῆς αὐτῆς ἐννοίας, λέγεται ταυτοσίμως καὶ Κάδυτος καὶ κάδυτος τὸ αὐτὸ «καδυται μναῖ» εἶναι τὰ χρυσὰ ἢ ἀργυρὰ νομίσματα κάδουλοι οἱ ἐν τοῖς μυστηρίοις τῶν Καβείρων ὑπηρετοῦντες ¹⁾).

λη καὶ ἰσὴ τὸ ρήγμα-ὄρυγμα λέξεις πᾶσαι σχετιζόμεναι πρὸς τὴν ἑλληνικὴν Ἐστίαν. Ὅσοι δὲ οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ὀσπλιγῆ ἢ λαμπηδών. Ὀστρακίς καὶ Ὀστρίτης λίθος πολυτίμος ὅμοιος τῷ ἀχάιη κατὰ τὸν Πλίνιον. Ὀστρακίς, κατὰ τὸν Ἡσύχιον ἀγαλμάτιον τι τῆς Ἀφροδίτης. Ὀστρακίτης δὲ καὶ ἡ Καδμεία λίθος ὀστριν χρωμα πορφυροῦν πᾶσαι λέξεις συγγενεῖς ἀναφερόμεναι εἰς τὸ φῶς καὶ τὴν λάμψιν ὡς συνήθως τὸ ἀρχικὸν σύμφωνον παραλείπεται διὰ τοῦτο ἔχομεν σκύφος καὶ κύφος σκάπετος καὶ κάπετος σκύρτος καὶ κύρτος κ. τ. λ. οὕτω καὶ Κωπαῖς ἢ χώρα τῶν ὄρυγμάτων σκάπτω καὶ κάπτω καὶ καθ' ἐξῆς. Σκωτία ἢ χώρα ἢ πλουσία εἰς μεταλλεῖα Σκιρτῶνες κατὰ τὸν Πτολεμαῖον οἱ Ἀλβανοί, οὗς ὁ Πλίνιος Σκιρτάρους λέγει (Βιβλ. Γ. Κεφ. 22) οἱ νῦν Σκωπετᾶροι, οἱ μεταλλουργοὶ πιθανῶς. Ἴσχυς κατὰ τὴν μυθολογίαν υἱὸς τοῦ Ἐλάτου καὶ σύζυγος τῆς Κορωνίδης μητρὸς τοῦ θεοῦ Ἀσκληπιοῦ τὸν Ἴσχιον καὶ τὴν Κορωνίδα κατεκεραύνωσε ὁ Ἀπόλλων Ἴσχα καὶ νῆσος ἢ φαιστογενῆς ἐν Ἰταλίᾳ Ἴσχενος Γίγας συνιπῶς μεταλλεργῆς

1) Μαθόντες ἤδη τὴν σημασίαν τῶν λέξεων δαμ καὶ σα δυνάμεθα τὰ εἰρηώμεν ὀλίγον φῶς εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ χρυσοῦ δοκτυλίου τοῦ χωρίου Ἐξείω (Θρακικὰ τόμ. Γ' 72—197) ἣτις ἀπασχόλησε καὶ ἀπασχολεῖ ἔτι τόσους σοφοὺς ἄνδρας ἡμᾶς ἐνδιαφέρουν μόνον αἱ λέξεις σκω καὶ δεμῖαν μετὰ τῶν ὁσίων παρατίθεται ἢ λέξις ἀραξεία κακῶς τεθεῖσα ὑπὸ τοῦ γλύπτου ἢ σκω δομέα ἵναι αὐτὴ αὐτὴ ἢ θρακικὴ πόλις Σκουδάμα-Οὐσκουδάμα, πρὸς ἣν σχετίζεται ὁ λακτύλιος καὶ ὁ κάτοχος αὐτοῦ ἀραξεία βεβαίως σημαίνει τὴν χώραν, τὴν πόλιν τὸ δὲ ζῆλτα ταυτὸν πρὸς τὸ ἑλληνικώτατον ζῆλ-Ζελεῖα ἦτις, ὡς ἀπεδείξαμεν εἰς τὸ «Φῶς ἀπὸ τὰ βάθη τῶν αἰώνων» τεύχος Δ' σημαίνει χρυσόν οὕτω δὲ γινώσκον-

Ὁ Ὀμηρος, εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ ὁποῖου ἢ πρωτόγονος πρωτοελληνικὴ γλῶσσα ἦν σχεδὸν ἀκατάληπτος εἰς τοὺς πολλοὺς, παθοῦσα ὅτι ἔπαθον πᾶσαι αἱ ἀρχαῖαι γλῶσσαι, δηλονότι περιπεσοῦσα εἰς ἀχρησίαν, ἢ καὶ περιορισθεῖσα μόνον ὡς γλῶσσα τῆς λατρείας ¹⁾, ὁ Ὀμηρος ὁσάκις ἀναγράφει λέξιν ὀρχαιοπρεπῆ δυσνόητον εἰς τοὺς συγχρόνους αὐτοῦ, σπεύδει νὰ ἐπεξηγήσῃ αὐτήν, ἢ χαρακτηρίζει αὐτήν ὡς ἀνήκουσαν εἰς τοὺς θεοὺς προγόνους τοὺς «Μάκαρας» ²⁾, ἢ καὶ παραθέτει ἑτέραν ταυτοσίμαντον μὲν ἀλλ' ἐξ ἄλλης ρίζης, τοῦθ' ὕπερ ἐλάχιστα κατενοήθη ὑπὸ τῶν ὀμηρολογούντων ³⁾. Ὁ Ὀμηρος λοιπὸν γράφων περὶ Κερκύρας-Γοργύρας καλεῖ αὐτὴν ταυτοσίμως Φαιακίαν, ἀλλὰ καὶ Σχερίαν καὶ ἢ ὀνομασία αὕτη σημαίνει ὅτι καὶ ἡ Φαιακία καὶ Κέρκυρα, ὅτι καὶ ἡ Οὐσκουδάμα. Λαοδάμας ἐλέγετο ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Σχερῆας-Φαιακίας Ἀλκινόου, καὶ Δόμας ἐγχώριος Φαίαξ ὅτι τέλος καὶ ἡ Αἰθιοπία: δηλονότι τόπον, ἔδαφος ἐγκλειστον πολύτιμα μέταλλα, καὶ δὴ χρυσόν καὶ ἀργυρον καὶ κασσίτερον οὐχὶ ὑπὸ τὴν μεταγενεστέραν ἔννοιαν τῆς λέξεως, ἀλλὰ τὴν ἀρχικὴν τὴν δηλοῦσαν πιθανῶς τὸν λευκὸν χρυσόν, ἢ τι ἕτερον πολύτιμον μέταλλον ἐντεῦθεν καὶ ἢ ὀνομασία τῆς Κερκύρας ὡς Κασσιώπης, καὶ τοῦ Διὸς ὡς Κασίου. Ἄλλ' ὁ Ὀμηρος τὴν Κέρκυραν καλεῖ καὶ Συρίην νῆσον, διότι τὰ ὑπ' αὐτοῦ ἀναφερόμενα σχετικῶς εἰς μόνην τὴν Κέρκυραν ἀναφέρονται:

«Νῆσός τις Συρίη κεκλήσκειται, εἶπου ἀκούεις,
Ὀρτυγῆς καθύπερθεν, ὅθι τροπαὶ ἠελίοιο . . . . 4)»

Ὀρτυγῆ εἶνε ἢ Νῆσος τῶν Παξῶν, ὡς ἤδη ἀνεγράψαμεν ⁵⁾, ὅπου καὶ πράγματι αἱ τροπαὶ τοῦ Ἠλίου, διότι χωρίζει ἢ Ἀνατο-

τες ἀκριβῶς τὴν σημασίαν τῶν τεσσάρων λέξεων τῆς ἐπιγραφῆς, δυνάμεθα κάλλιστα νὰ ἐξηγήσωμεν καὶ ὑπολοίπους τέσσαρας.

1) Ὡς ταῦτο συμπεραίνομεν ἐκ πολλῶν ἄλλων ἐνδείξεων καὶ ἐξ ὧν ὁ Ἡρόδοτος γράφει (Ἡρόδ. Η. 133—136) περὶ τοῦ ἱερέως προμάντεως τοῦ ἐν Βοιωτίᾳ ἱεροῦ τοῦ Πιψῶ Ἀπόλλωνος ἀλλὰ καὶ περὶ τούτου ἐς ἄλλοτε.

2) «Φῶς ἀπὸ τὰ βάθη τῶν αἰώνων». Δ'. 56.

3) Τοῦτο παρετήρησεν καὶ τὸ ἀναγράφομεν πρὸς τιμὴν του, καὶ ὁ ἐν πολλοῖς ἀμαρτῶν, ἀλλ' ἐν τῶν ἐπιτυχῶν κ. Ν. Ἐλληνοθεριάδης ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ Πελασγικὴ Ἑλλάς σελ. 171—176 ἀλλ' ἐκφαντορικῶς ὁ ἀριστος ποιητὴς ἡμῶν γλωσσολόγος Ἰατροφιλόσοφος, ὁ ὄντως σοφὸς Ἰάκωβος Θωμόπουλος ἐν τοῖς Πελασγικοῖς αὐτοῦ Α' καὶ Β'. Τόμους.

4) Ὀδυσ. Ο. 403.

5) «Φῶς ἀπὸ τὰ βάθη».

λή ἀπὸ τὴν Δύσιν. Τὴν Συρίην ταύτην ὁ ποιητὴς ὀνομάζει καὶ Σκύρον, ὅπου ὁ Ἀχιλλεὺς ἀνετρέφετο 1) μετὰ τῶν τέκνων τοῦ βασιλέως τῆς Νήσου Λυκομήδους, καὶ ὁπόθεν ὁ Ὀδυσσεὺς ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Τροίαν. Συρία-Σκυρία. Ταύτην λοιπὸν τὴν Συρίαν-Σκυρίαν ὁ Ὅμηρος λέγει καὶ Σχερίαν «Σχερίαν ἐρίβωλον».

«Σχερίην ἐρίβωλον ἴκοιτο
Φαιάκων ἐς γαίαν, οἳ ἀγχίθεοι γεγάασιν 2)»

Τὴν Σχερίαν ὁ ποιητὴς καλεῖ ἐρίβωλον, ὅχι τόσον διὰ τὸ ἔφορον τοῦ ἐδάφους, τὸ ὁποῖον τόσον λαμπρῶς περιγράφει, ὅσον διὰ τὰ πολύτιμα μέταλλα τὰ ὁποῖα περικλείει, διότι ἡ λέξις βῶλος ἀναφερομένη εἰς τὰ μεταλλεῖα κυριολεκτεῖται ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ 3)· διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἥλιος «χρυσεία βῶλος» καλεῖται· ὁ δὲ Ὅμηρος μεταχειρίζεται τὴν λέξιν 4) ἐπὶ τόπων μεταλλούχων καὶ χρυσούχων· ὡς π. χ. τῆς Ἡπείρου 5), τῆς Φθίας τῆς Ὀμηρικῆς 6), ἣτις εἶναι ἡ χώρα τῆς Ἄρτης καὶ ἄλλα τοιαῦτα μέρη. Τὸ ὅτι δὲ ἡ Κέρκυρα ἔχει πολύτιμα μέταλλα περὶ τούτου ἔχομεν τόσας ἀποδείξεις! ἀλλ' ἀτυχῶς ἀποροῦμεν τῶν ὑλικῶν μέσων νὰ δημοσιεύσωμεν ἰδιαιτέραν Μελέτην περὶ αὐτῆς, διὰ τοῦτο καὶ ἐπροθυμοποιήθημεν νὰ διαλάβωμεν τισάκις περὶ αὐτῆς ἐν τῷ περιθωρίῳ τῆς ἱστορίας τῶν Νήσων τῶν Παξῶν· ἄλλως τε ἡ Κέρκυρα ἔχει τόσους λογίους ὄσους καὶ Κέρκυρας, οἳ ὁποῖοι ἄς ἀναπληρώσωσιν τὴν ἡμετέραν καθυστέρησιν 7).

Εἶπομεν ὅτι ἡ Σκυρία τοῦ Ὀμήρου ταυτίζεται πρὸς τὴν Σχερίαν-Κέρκυραν, τὴν νῆσον ταύτην τῶν πολυτίμων μετάλλων· εἶναι δὲ γνωστὸν ἐξ ἀρχαίων καὶ μεταγενεστέρων μαρτυριῶν ὅτι ἐν Σκύρῳ τῇ ἱστορικῇ λαβούσῃ τὸ ὄνομα ὡς ἐκ τῆς τοιαύτης συστάσεως τοῦ ἐδάφους αὐτῆς, ὑπῆρχον καὶ ὑπάρχουν μέταλλα πολύτιμα, ἐξ οὗ καταφαίνεται ἀριδῆλως ἡ ἔννοια τῆς λέξεως σκί ἢ σκι. Αὐτὸ τοῦτο δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν καὶ διὰ τὴν ἄλλην Νῆσον Σκιάθον σύνθετον ἐκ τῆς Σκι καὶ ἄθως ἢ ἄθων,

1) Ἰλιάς Τ. 326 Ὀδυσ. Α. 509.

2) Ὀδυσ. Ε. 31.

3) Ἀριστοτ. Θανάμ. Ἀκουσμ. 45. Ἀποσπλάσμ. 248. Στρόβ. 146.

4) Μ. Λεξικόν τῆς Ἑλλην. Γλώσσης· ὑπὸ Ἀνέστη Κωνσταντινίδου ἐν λέξει βῶλος.

5) Ὀδυσ. Ν. 235.

6) Α. 155.

7) Χάριν τῶν Μελετῶν μας πολλάκις ἐπεσκέφθημεν τὴν ἀείποτε προσφιλῆ μας Κέρκυραν ἐκκενώσαντες τὸ ἀείποτε πενιχρὸν βιλάντιον μας· ἀλλ' ἐκάστοτε καὶ μᾶ· περιέλουσαν δι' ὕβρεων, εὐρέθη δὲ καὶ Ἐφημερίς, ἣτις μᾶς διέταξε νὰ φύγωμεν ὡς ἀνεπιθύμητοι! «Ὁ Κύριος μὴ στήσῃ αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην».

ἄνθος, ἀνθηδῶν, ἄθως εἶναι λέξεις ἀναφερόμεναι εἰς τὰ πολύτιμα μέταλλα· ἀσφαλῶς δὲ καὶ τὸ ὄρος τῆς Χαλκιδικῆς Ἄθως, τὸ Ἀγίνορον ἐκ τῆς ἐννοίας ταύτης ἔλαβε τὸ ὄνομα. Ἐπισκεφθέντες τὴν νῆσον Σκιάθον μετὰ τοῦ φιλιτάτου κυρίου Θωμᾶ Ἐπιφανιάδου ἐπιφανεστάτου τέκνου τῆς Σκιάθου καὶ τοῦ προσφιλεστάτου ἱατροῦ κ. Μοσχίδου στενωῶς πρὸς τὴν Νῆσον συνδεδεμένοι, καὶ ἐπὶ δύο μῆνας διαμείναντες ἐν αὐτῇ πρὸ 12 ἐτῶν, ἀμυδρῶς ἠδυνήθημεν τότε νὰ κατανοήσωμεν τὴν ποιότητα τοῦ ἐδάφους τῆς Νήσου, ἀλλ' ἤδη εισδύσαντες εἰς τὰ βάθη τῆς ἐννοίας τοῦ ὀνόματος αὐτῆς ἔχομεν τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ ὠραία Νῆσος ἔλαβε τὸ ὄνομα ἐκ τῶν πολυτίμων μεταλλείων αὐτῆς καὶ τῆς νάφθης ἢ πετρελαίου τοῦ ἐγκρυπτομένου εἰς τὰ βῆθη αὐτῆς· ἡ πεποίθησις δὲ ἡμῶν αὕτη ἐπιβεβαιούται ἤδη ἐξ ἐπισήμων ἐγγράφων, τὰ ὁποῖα ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσιν ἡμῶν ὁ κ. Ἐπιφανειάδης.

Ἐντεῦθεν καὶ ἡ Ἄρτεμις ἡ ταυτίζομένη πρὸς τὴν Γῆν καὶ τὴν Ρέαν καὶ τὴν Θέμιδα ἐκαλεῖτο καὶ Σκιαθίτις. Βεβαίως τὸ ἐν τῶν Ἐφεσίων γραμμάτων «ασκι» τὸ ἐν τῷ ἀγάλματι τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος κεχαραγμένον δὲν εἶναι ἄσχετον πρὸς τὴν χρυσῆν ἔννοιαν τῆς λέξεως σκι ὡς ἤδη ἀπεδείξαμεν· ὡς δὲν εἶναι καὶ ἡ ἄλλη «Δαμναμενές», ὡς ἡ «λίξ» ἡ δηλοῦσα λίθον πολύτιμον, ὡς ἡ «τέτραξ» λέξις καὶ αὕτη σχέσιν ἔχουσα πρὸς τὰ μέταλλα· οὕτω κατὰ τὸν Ἡσύχιον «Ἐκτος, τρίτος, τέταρτος νομίσματα ἀργυρίου καὶ χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ».

Οὐσκουδάμα λοιπὸν εἶνε λέξις Ἑλληνικῆς ἀναφερομένη εἰς τὰ μεταλλεῖα χρυσοῦ ἢ ἀργύρου καὶ πᾶν ὅτι ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν λάμψιν· ἡ λέξις δάμ, ἐν τῇ αὐτῇ ἐννοίᾳ, καὶ δὰρ γράφεται, ἣτις εἶνε ἡ ὀμηρικὴ λέξις οὔθαρ δῶρον· εἶδομεν δὲ ἄλλοτε ὅτι Δάρης Δαρεικὸς Δαρειὺς εἶναι λέξεις ἀναφερόμεναι εἰς τὸν πλοῦτον καὶ διὴ τὸν χρυσόν, οὔσαι ταυτοσήμαντοι πρὸς τὴν βαρ λάμπειν, βαρτα τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην, δι' ὃ καὶ ὁ Ἥλιος-Ἀπόλλων ἐλέγετο καὶ Βραβεύς· dar καὶ tar tate Σουμ. φλέγειν, λάμπειν· ἐκ τῆς ἑλληνικῆς ρίζης δε λάμπειν· καὶ δὰρ ὁ ἡγεμὼν καὶ ἡ Δήμητρα ἡ μήτηρ τοῦ χρυσοῦ Κιδαρία ἐλέγετο. Ἀδὰρ δὲ ἡ Gidar Σουμ. ἐκαλεῖτο ὁ θεὸς τοῦ φλέγοντος Ἠλίου· διὰ τοῦτο καὶ ἡ ὀνομασία Οὐσκουδάμα παρουσιάζεται καὶ ὡς Οὐσκουδάρα ταυτοσημάντως 1). Ἀπέναντι τοῦ Βυζαντίου

1) Θεωροῦμεν καθήκον νὰ δηλώσωμεν ὅτι πάσας τὰς Σουμρικὰς λέξεις λαμβάνομεν ἐκ τοῦ περιύστου ἔργου τοῦ φιλιτάτου ἱατροῦ κ. Θωμοπούλου «Πελασγικά» τόμ. 1στ'. Ἡ Οὐσκουδάρα ἢ Οὐσκουδάμ ἀνεστραμμένως ἐγέ-

ἐπὶ τῆς Ἀνατολικῆς ὄχθης ὑπάρχει πόλις ἣτις ὀνομάζεται Οὐσκουδάρ-Σκούταρι ἢ ταυτὸν Χρυσούπολις. Τὸ ὑπὲρ τὴν πόλιν ταύτην

νετο Δαμασκὸς ἦν διορρεῖε ὁ χρυσορροῶς λεγόμενος ποταμὸς· διὰ τοῦτο πιθανῶς καὶ ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς ὀνομάσθη χρυσορροῶς. Ὁ ποταμὸς τῆς Μακεδονίας Ἀξιὸς λεγόμενος καὶ Βαρδάρ θὰ ἠδύνατο νὰ λεχθῆι χρυσορροῶς ἢ ἀργυροδίνης, συνήθη ὀνόματα τῶν χρυσοφόρων ἢ ἀργυροφόρων ποταμῶν· τὸ θέμα δάρ, ὡς εἶπομεν, αὐτὴν τὴν ἐννοίαν ἔχει, καὶ δάτις τὸ αὐτὸ σημαίνει καὶ δαιτέομαι κατὰ τὸν Ὀμηρον δαιτέομαι ληΐδα, τὰ λάφυρα· δέφα δὲ ἀροβ. τὸ κοίλωμα, τὸ ὄρυγμα. ὁ δερὲς φρονοῦμεν δὲ ὅτι καὶ ἡ λέξις βάρβαρος δὲν εἶναι ἄσχετος πρὸς τὸν χρυσὸν καὶ τὰ μεταλλεῖα, εἰς τὰ ὅποια εἰργάζοντο ὡς ἀνθρώποισι οἱ ἀργυρώνητοι οὗτοι ἄλλοθενεῖς ἢ δορυόλωτοι οἱ ἐπισεισμενῶς καὶ συγκεχυμένως προφίροντες τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν· βέρ καὶ δάρ ἐπαλαμβάνομεν εἶναι λέξεις συγγενεῖς εἰς τὸν χρυσὸν ἀναφερόμεναι· bar, bara, barbar κλπ. ἔτι ματιζεῖν Σουμεριστί· καὶ π ἄ ρ α κατὰ τὸν Ἰσούχιον, κόψον· κόμμα νόμισμα τῶν Ο'. bar κλάσμα bar λάμπω· ἥλιος babar ἀνατέλλω καὶ ἡ λέξις bar o s ἀρχικῶς ἐσήμαινε τὸν χρυσόν· βέρως τὸ φορτίον τοῦ μεταλλεύματος καὶ βέρβαρος ὁ ἀχθοφόρος, ὁ χαμάλης, τὸ γομάρι, ὁ γάδαρος· βέρως περσ. παρ, ἐναλλαγῆ τοῦ β εἰς π, εἶναι τὸ φορτίον· πέρ δὲ περσ. ὁ φέρων· τοῦ π καὶ φ ἐναλλασσόμενων βερπέρ ὅθεν εἶναι ὁ βέρβαρος. Bar καὶ bal τὸ αὐτὸ ἐκ τοῦ Βήλοις-Βάλ, τοῦ χρυσοῦ ὄψεως, τοῦ ἐκπρόσωποῦντος τὸν χρυσόν· Βαλλαράτ πόλις τῆς Αὐστραλίας ἔχουσα πλουσιότατα χρυσορυχεῖα, Βαλχάλλα κατὰ τὴν Σκανδ. μυθολογίαν ἢ λαμπρὰ αὐτὴ ἐν ἧ διεμένον μετὰ τὸν θάνατον οἱ γενναῖως ἐν μάχαις πεσόντες· πρὸ αὐτῆς δὲ τὸ ἄλσος Γλάσιρ οὗ τὰ δένδρα ἦσαν χρυσοφυλλὰ. Βάρ ποταμὸς ἐν τοῖς συνόροις Ἰταλίας καὶ Γαλλίας ὅπου ὑπάρχουν μεταλλεῖα σιδήρου μολύβδου καὶ ἄλλα· βάρβαρον τὸ ὄρυγμα· Βάρβικ ἀγγλικὴ κομητεία ἐν τῇ ἄνω Ἄβον ἔχουσα πλούσια ὄρυχεῖα σιδήρου· Βαριάδες Ἡπειροῦ· Βάριθος χωρίον Ἄνδρου δήμου Γανερίου· βάριον μεταλλικὸν στοιχεῖον· Βαρναούλ τῆς Ρωσσίας ἔχουσα μεταλλεῖα ἀργύρου. Βαρὺ Σάμης Κεφαλληνίας· Ζαβάρ Σουμ. ὁ χαλκὸς ὁ ὀρεῖα χαλκός· Περσ. ρουδερπέρ ὁ λαμπρός ὁ πλούσιος· Ζενδ. bar τέμνω, κ ρματιζῶ Σανσκριτ. bhar φέρειν bāros τὸ φορτίον καὶ dhar, dhar-tar ὁ φέρων, ὁ ἀχθοφόρος· οἱ Ἀθίγγαναι εἰ διατηρήσαντες πολλὰς λέξεις ἀναφερόμενας εἰς τὴν μεταλλουργίαν, τὴν ὁποίαν κυρίως κατεργάζονται, bar λέγουσιν τὴν πέτραν ἢ τὸ λατομῖον· εἰ Πέρσαι baropus λέγουσιν τὸ φορτίον. Τὸ δάρ προφέρεται καὶ δούρ· δούρο παλαιὸν Ἰσπανικὸν νόμισμα· Δουρμουλοῦ χωρίον περὶ τὸ χρυσοφόρον Παγγαῖον· Δούριος ἢ Δωρίας ποταμὸς τῆς Ἰβηρίας· Ἰσπανίας· Δουραλί χωρίον τῆς Ἐπιδούρου Λιμνησῆς· Δουράγγο πολιτεία Μεξικῶ ἔχουσα πλούσια ὄρυχεῖα χρυσοῦ. Θαρσεῖς ἢ χώρα τοῦ χρυσοῦ· Δαρσεῖς· δάρ ἐβρ. ἢ λάμπω ἢ δόξα.

ὄρος ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐλέγετο Δάματρος καὶ νῦν Ἀλέμδαγ ἢ Ἀλμαία τῶν Βυζαντινῶν, βουνὸς ἐρυθρός, χρυσοῦς· ἐπ' αὐτοῦ ὑπάρχει χωρίον λεγόμενον Ἀδαμπόλ· πλησίον δὲ τῆς Χρυσουπόλεως-Οὐσκουδάρ ἀκρωτήριον λεγόμενον Δάμαλις καὶ Ὀρμος «τοῦ Βοῦς πόρος» καλούμενος, ἢ Κχιζ-κουλέ· καὶ οὐ μακρὰν ἢ πόλιν Χρυσοκέραμος τὸ σημερινὸν Κουζ-κουντζούκ· αὐτοῦ δέ που καὶ τὰ τῶν Βυζαντινῶν ἀνάκτορα «τὰ κατὰ τὴν Δάμαλιν 1) καὶ Σκουτάριον». Τὸ Σκούταρι ἐλέγετο κατὰ τινα πληροφορίαν 2) καὶ Οὐρανούπολις ταυτοσημάντως δηλονότι Χρυσούπολις· ὁ Χάμμερ τὸ Οὐσκιουδάρ ἐτυμολογεῖ οὐχὶ ὀρθῶς ἐκ τοῦ Περσικοῦ ὡς σημαῖνον ἄγγελον-ἄγγαρον· ἐνῶ ἡ ἀληθὴς ἐξήγησις αὐτοῦ εἶναι· Χρυσούπολις, αὐτὸ τοῦτο Ἀστανδάρ ὡς γράφει ὁ Ξενοφῶν, διότι ἄστου ἐν τῇ ὀμηρικῇ λέξει σημαίνει χρυσόν καὶ Ἀστύναξ ἐλέγετο ὁ υἱὸς τοῦ Ἐκτορος καὶ τῆς Ἀνδρομάχης ὁ καὶ Σκαμάνδριος ἐπιλεγόμενος 3). Ἄστου ἐλέγετο ἢ χρυσοφόρος Ζέλεια 4) καὶ τὸ λαμπρὸν Ἴλιον 4). Ἄλλ' ἐκεῖνο ὅπερ δεόν νὰ ἐλκύσῃ τὴν προσοχὴν τῶν φιλομαθῶν εἶναι ὅτι οἱ Ἀσιᾶται τὸν Ἀλέξανδρον λέγουσι Ἰσκένδερ, ὀνομασία ταυτοσημάντος τοῦ Οὐσκουδάρ-Χρυσούπολις. Τὸ ὄνομα Ἀλέξανδρος ἀπαντᾶται τὸ πρῶτον παρ' Ὀμήρῳ, ὅστις τὸν υἱὸν τοῦ Πριάμου τοῦ πολυχρούσου καὶ τῆς Ἐκάβης Πάριν λέγει καὶ Ἀλέξανδρον, ὡς ἐπίσης Ἀλεξάνδρα λέγεται καὶ ἡ Κασάνδρα· ἀλλ' ἀμφοτέραι αἱ ὀνομασίαι αὗται ἀναφέρονται εἰς τὸν χρυσόν. Πάρις καὶ Ἀλ-ἴλ ταυτοσημάντα· Ὑλλος υἱὸς τοῦ Ἡρακλέους ἐκ τῆς Μελίτης καὶ Ἰλλυριεὺς υἱὸς τοῦ Κάδμου καὶ τῆς Ἀρμονίας 6). Ἴλος υἱὸς τοῦ Δαρδάνου. Καὶ Κασάνδρα σημαίνει ὅτι καὶ Πάρις-Ἀλέξανδρος δηλ. ἢ χρυσοῦ, ἢ λάμπουσα. Σανσκριτ. Κὰς λάμπειν. Σουμεριστί Cas' sebi ὁ Σάμα θεὸς τοῦ Ἡλίου, Κισσεὺς δὲ καὶ ὁ λαμπρὸς Ἀπόλλων καὶ Κάσσιος ὁ Πάγγρονος Ζεὺς. Καὶ ἡ Ἐκάβη ἢ τοῦ Πριάμου Γυνὴ καὶ θυγάτηρ τοῦ Δύμαντος ἢ Κισσέως τὸ αὐτὸ σημαίνει.

Ἐκ τῆς ἀπερρίπτου ταύτης μελέτης κατεδείχθη σαφῶς διὰ τῆς ἐρμηνείας τῶν λέξεων Δάμ καὶ Σκυ, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀπ' ἀρχῆς τῶν Μελετῶν

1) Η Κωνσταντινούπολις Σκαρλάτου Βυζαντίου Β. 247.— 2) Ἴλιος Ζ. 403 X. 506.— 3) Ἴλιος Δ. 103.— 4) Ἴλιος Φ. 128 ἢ ρίξα ἢ εἶναι ρίξα χρυσοῦ· Ἰλμενίτης ὀρυκτὸν ἐν Λαυρίῳ· Ἴλ καὶ Ἐλ καὶ Ἄλ δὲ κοῖ ὁ θεός, κατ' ἐξοχὴν ὁ Ἀπόλλων καὶ ὁ Ἑλλάγιος Ζεὺς. Ἀλτάια ὄρη κατ' ἐξοχὴν μεταλλοῦχα ἐγκρύπτοντα χρυσόν καὶ ἀργυρὸν. Ἴλινὸν ποταμὸς τῆς Β. Ἀμερικῆς ἔχων μολύβδον καὶ ἄλλα μέταλλα. Ἴλος υἱὸς τοῦ Μερμέρου βασιλέως τῆς ἐν Θεσπρωτίᾳ Ἐφύρας (Ὀδυσ. Α. 359, Β. 328. Ἀπολλωνίου Ἀργοναυτικὰ Δ. 538. Παρεκβολαὶ Εὐσταθίου 381).—

ἡμῶν ἐτονίσασαμεν ὅτι ἡ ἀρχέγονος Ἑλληνικὴ γλῶσσα εἶναι ἡ ἀρχή, ἡ ρίζα, ἡ βῆσις τῶν γλωσσῶν τῶν ἀρχαίων λαῶν, καὶ ἡ Ἑλλὰς ἡ ἀρχαιοτάτη κοιτίς τοῦ πολιτισμοῦ ἡ Ἑλλὰς ἡ ἀρχικὴ Θράκη· Ἡπειρος μετὰ τῶν Νήσων αὐτῶν, ἔνθα ἦνθησεν ἡ ποίησις τοῦ Ὀμήρου, ἔνθα ἐγεννήθη ἡ πρώτη φιλοσοφία καὶ τὰ πρῶτα σπέρματα τῆς Τέχνης, ἥτις ἐπὶ τῶν κλασικῶν χρόνων ἔφθασε εἰς τὸ ὕψιστον τῆς ἀκμῆς αὐτῆς, ὥστε σύμπας ὁ κόσμος νὰ ἴσταται κατάπληκτος πρὸ τῶν Ἐρειπίων τῆς Ἑλληνικῆς μεγαλουργοῦ τέχνης.

† ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ
Ὁ ἀπὸ Μεγάλων Πρωτοσυγκέλλων
καὶ ἀπὸ Παραμυθίας

MEGARO SIGMA

SISMANOGILIO
MILANO